

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۱۹) اردیبهشت ماه ۱۳۵۱

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر بازرگانی موسوی ماکونی - صائب - خانم مزارعی - سعید وزیری - محمدعلی آموزگار - دشتی .
- ۳ - تصویب صورت جلسه قبل .
- ۴ - طرح و تصویب گزارش شورای کمیسیون بودجه راجع به لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۳۶ کل کشور و ارسال به مجلس سنا .
- ۵ - تقدیم سه فقره اصلاح بودجه جهت اطلاع کمیسیون بودجه و یک فقره لایحه بوسیله آقای دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی .
- ۶ - طرح و تصویب گزارش شورای کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه پروتکل های اصلاحی کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو و ارسال به مجلس سنا .
- ۷ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور راجع به لایحه اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری .
- ۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به لایحه انتقال عرصه و اعیان انبارها و زمین متعلق به سازمان غله کشور بشرکت جای ایران .
- ۹ - طرح گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع به لایحه پولی و بانکی کشور .
- ۱۰ - تعیین موقع و دستور جلسه بعد . ختم جلسه

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

اولیاء - محمد علی آموزگار - دکتر خسروی کردستانی - صادقی - خانلر قراچورلو - داروئی - دکتر ابوالهدی - چنگیزی - دکتر سعید حکمت - بختیارها - دکتر بحیمی بهبهانی - پزشکی - دکتر خطیبی - دکتر رشید یاسمی - شیخ بهائی - فخر طباطبائی - فیاض - مهندس کیا کجوری - مهندس عبدالحمید معینی - دکتر محمد حسین موسوی - موقر - خانم اقبال - خانم صفی نیا - دکتر فضل الله صدر .

غائبین مریض - آقایان :

دکتر مشایخی - پرویزی - نیک پور - ادیب سمعی
دکتر برومند - جهانی - دکتر وحیدنیا - دکتر وفا - دکتر یگانگی .

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر بازرگانی موسوی ماکونی - صائب - خانم مزارعی - سعید وزیری - محمدعلی آموزگار - دشتی

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم
آقای دکتر بازرگانی تشریف بیاورید .

دکتر بازرگانی - با اجازه مقام معظم ریاست -
نمایندگان محترم مجلس شورای ملی .

در هفته جاری ما شاهد برگزاری دو کنگره که از نظر آموزشی و علمی حائز اهمیت بسزا هستند بودیم :

یکی کنگره بزرگ شوراهای آموزش و پرورش مناطق کشور در تهران و دیگری کنگره مهندسين راه و ساختمان و مکانیک مهندسی دانشگاه پهلوی در شیراز .

کنگره آموزش و پرورش مناطق کشور روز یکشنبه هفدهم اردیبهشت ماه با پیام شاهنشاه آریامهر که توسط وزیر محترم دربار شاهنشاهی قرائت گردید بریاست وزیر محترم آموزش و پرورش شروع بکار کرد . پیام شاهنشاه منضم این حقیقت بود که نظام جدید آموزشی پاسخگوی نیازهای اجتماعی و انقلابی است . در این کنگره يك مسئله خیلی مهم خارج از کادر اداری و مالی مورد توجه قرار گرفته و آن مسئله و روشهای تعلیم و تربیت بر اساس هدفهای ملی و میهنی است یعنی بار آوردن يك جوان که کشور خودش ، زبان خودش و تحولات مملکت خودش را خیلی خوب بشناسد و بوحدت ملی ، حفظ سن و ورزیم و آداب تمدن قدیم کشورش پایبند باشد . بطور خلاصه میشود گفت که کنگره موضوع حیاتی پرورش را قبل از مسئله آموزش مورد نظر قرارداد است .

همچنین در زمینه ایجاد سازمانهای دکراتیک برای پیشبرد هدفهای ملی بخصوص در امر آموزش و پرورش که یکی از نیازهای مسلم اجتماعی است سپردن کار مردم ب مردم و نظارت و مشارکت مردم در امر سرمایه گذاری اصیل از مسائلی است که در این کنگره مورد بحث واقع شده .

وظیفه خود میدانند که تشکیل این کنگره را که با شرکت بیش از ۲۰۷۰ نفر از اعضای شوراهای مناطق در کلیه شهرستانها تشکیل شده بدولت و وزارت آموزش و پرورش تبریک بگویم . امیدوار هستیم که با تفویض اختیارات بیشتر و نظارت دقیقتری وزارت آموزش و پرورش روز بروز در امر پرورش و آموزش جوانان میهن که سرمایه اصلی مملکت هستند گامهای بلندتری بردارد .

نخستین کنگره مهندسين راه و ساختمان و مکانیک مهندسی ایران با پیام شاهنشاه آریامهر ریاست عالی دانشگاه پهلوی که توسط جناب آقای دکتر فرهنگ مهر رئیس محترم دانشگاه پهلوی قرائت شد افتتاح گردید . در این کنگره ۴۳ نفر از دانشمندان و متخصصان بین المللی از ۱۲ کشور آمریکا - کانادا - انگلستان - فرانسه -

شوروی - ترکیه - مصر - لبنان - عربستان سعودی و پاکستان و همچنین از یونسکو و ستو و بیش از یکصد نفر از مهندسين و دانشجویان ایرانی از دانشگاههای مختلف ایران و سازمانهای ذی علاقه شرکت دارند .

این کنگره بین المللی که بابتکار دانشگاه پهلوی در شیراز تشکیل شده امروز چهارمین روز خود را میگذراند و فردا خاتمه خواهد پذیرفت . این کنگره موضوعات تعلیم و تربیت - منابع آب - ژئوتکنیک - تئوریهای ساختمانی و حمل و نقل و مکانیک مهندسی را مورد بحث و تبادل نظر قرار داده . همانطور که شاهنشاه در پیام خود میفرماید : « امور مربوط به راه و ساختمان و مهندسی آب و زمین اکنون بیش از هر زمان دیگر در تاریخ بشری از عوامل حیاتی پیشرفت اقتصادی و صنعتی و بطور کلی پیشرفت مدنی جامعه بشری بشمار میروند و نظری بشبکه های عظیم و خطوط و مراکز ارتباطی در سراسر جهان کافی است که نقش درجه اول این عامل را در عصر کنونی روشن کند » .

اولین سخنران کنگره مهندسين راه و ساختمان و مکانیک مهندسی دانشگاه پهلوی جناب آقای مهندس ریاضی ریاست محترم مجلس بودند که تجربیات ارزنده خویش را در زمینه تعلیم و تربیت کادر مهندسی در ایران در اختیار شرکت کنندگان قرار دادند . در بین دانشمندان و صاحب نظران دیگر دکتر کلاف R.W-Clough استاد دانشگاه برکلی آمریکا و متخصص معروف زلزله نیز در این کنفرانس شرکت نموده و در زمینه استفاده از ماشینهای الکترونیک در طراحی ساختمانهای بلند تعاونی بزلزله سخنرانی کرده است ، این خبر مرا بیاد مجموعه بس ارزنده تحت عنوان « اهمیت خطر زلزله در ایران و طرحی برای حفاظت در مقابل آن » انداخت که از انتشارات دانشکده مهندسی دانشگاه پهلوی است و در سال ۱۳۴۸ توسط همکار دانشگاهیم آقای دکتر رضارازانی تهیه شده در اینجا لازم دانستم اهمیت توجه بآن و بطور کلی بموضوع حفاظت اماکن و تأسیسات در مقابل زلزله را تأکید نمایم .

زلزله ای وحشتناک ماه قبل در یک چشم برهم زدن هزاران نفر از هموطنان عزیزمان را در دل خاک مدفون

ساخت و مملکت ایران را در غم عزیزان از دست رفته سوگواری نمود . البته توجهات خاص شاهنشاه آریامهر و اقدامات اولیه و مؤثر دولت جناب آقای هویدا و شیر و خورشید سرخ مرهمی بسیار مؤثر بر این زخم مهلک بود . ولی همانطور که منظور نظر شخص اول مملکت است باید همگام با اقدامات موقت در التیام دردها چاره اساسی اندیشید تا در صورت تکرار چنین واقعه ای خسارات جانی و مالی هر چه کمتر وارد آید .

باتوجه به کیفیت ساختمانهای فعلی خسارات جانی مادی و معنوی که ممکن است زلزله بیکی از شهرهای بزرگ و مراکز صنعتی و ارد سازد در تصور نمیگنجد . در دهساله اخیر با اینکه هیچیک از شهرهای بزرگ در مسیر زلزله واقع نشده این تلفات ناشی از زلزله در ایران بیش از ۴۵ هزار نفر گزارش گردیده در قرن گذشته شیراز دوبار یکی در سال ۱۲۳۹ هجری قمری و دیگری در سال ۱۲۶۹ هجری قمری نیمه ویران گردیده است و در زلزله ۱۲۶۹ حدود ۱۳۰۰۰ نفر تلفات داده است .

تاکنون در ایران فعالیتهای متمرکز و پی گیری بمنظور تهیه و تدوین آئین نامه های ساختمانی توسط سازمانهای مسئول انجام نگرفته است ، فقط دو آئین نامه کوتاه یکی توسط دفتر فنی سازمان برنامه در سال ۱۳۴۳ و دیگری وسیله وزارت آبادانی و مسکن در سال ۱۳۴۶ برای حفاظت ساختمانها در مقابل زلزله تدوین و منتشر شده است و متأسفانه عملاً هیچکدام بطور وسیعی اجرا نگردیده اند . مقررات مربوط به حفاظت ساختمانها در مقابل زلزله در کشور باید بادر نظر گرفتن واقعیات اجتماعی ، فنی و اقتصادی ایجاد گردیده و توسعه و تحول باید زیرا نمیتوانیم آئین نامه های موجود سایر کشورها را سربسته قبول و بمورد اجرا بگذاریم .

در نشریه فوق الذکر دانشکده مهندسی دانشگاه پهلوی نکات مربوط بموضوع مورد بحث بطور کامل علمی بررسی گردیده و پیشنهادات منطقی و عملی ارائه داده شده است اکنون که لایحه نظام معماری و ساختمانی آماده تقدیم به مجلس شورای ملی شده با تقدیم يك نسخه از این نشریه بمقام معظم ریاست استدعا دارد مقرر فرمایند مقامات مسئول به پیشنهادات هشنگانه آن بالاخص به

پیشنهاد تدوین آئین نامه های ساختمانی بمنظور حفاظت در مقابل زلزله و قانونی نمودن و اجرای این آئین نامه ها توجه نمایند . (در این موقع ناطق مجله را تقدیم مقام ریاست کردند) در خاتمه باید باستحضار ساحت مقدس مجلس شورای ملی برسانم که دانشگاه پهلوی دو راه پیشرفت علم و بالا بردن سطح آموزش ابتکارات فراوانی بکار برده . هم اکنون در دانشگاه پهلوی در رشته های مختلف علمی مانند پزشکی - کشاورزی و مهندسی و غیره نشریات منظم منتشر میشود و نتیجه تحقیقات و مطالعات اساتید را در اختیار دیگران قرار میدهد . بحق میتوان گفت که دانشگاه پهلوی یکی از بهترین دانشگاههای کشور ماست و روز بروز گامهای بلندتری در راه پیشرفت علم و دانش و بالا بردن سطح تحقیق در رشته های مختلف بر میدارد و بالتبینه تعلیم و تربیت جوانان کشور را در سطح و الاتری قرار میدهد بنحویکه فارغ التحصیلان دانشگاه پهلوی باسانی در دوره های عالی دانشگاههای خارجی پذیرفته میشوند و در رشته های مختلف افتخارات فراوانی کسب مینمایند .

عوامل اصلی این پیشرفت ها علاوه بر رهبری و مدیریت صحیح زحمات پی گیر فرد اعضاء کادر آموزشی دانشگاه پهلوی در بکار بردن روشهای نوین تعلیم و تربیت و استفاده از آخرین کتب و نشریات علمی در امر تحقیق و تدریس میباشد . بنمایندگی از طرف مردم شریف و فرهنگ دوست شیراز سپاس و مراتب قدردانی خویش را بمسئولان پیشین و حال و اعضاء کادر آموزشی دانشگاه پهلوی تقدیم میدارم . امیدوارم دانشگاه پهلوی روز بروز افتخارات بیشتری کسب نماید و در رفع مشکلات و موانعی که نمیتواند در کار یک دستگاه عظیم و متحول و پیشرو پرورشی و آموزشی چون دانشگاه پهلوی موجود نباشد موفق و مؤید گردد (احسنت - احسنت) .

رئیس - آقای موسوی ماکونی بفرمائید .
موسوی ماکونی - جناب آقای رئیس ، خانها و آقایان نمایندگان محترم ، اینجانب در جلسه روز پنجشنبه سی و یکم فروردین ماه در ضمن تجلیل از مقام معلم و اجرای مرحله دوم قانون استخدام در مورد آنان و تقدیم سپاس و تشکر معلمان کشور به پیشگاه شاهنشاه آریامهر

و دولت حزبی بعرض مجلس شورای ملی رساندم که قرار است هیئتی از صاحب منصبان و مدیران کل وزارت کشاورزی برای بررسی و رسیدگی بوضع کشاورزان ماکوه آن شهرستان عزیمت نمایند.

روز نهم ماه جاری بدستور وزیر فعال و مثبت کشاورزی جناب آقای مهندس روحانی، هیئتی از مدیران کل وزارت کشاورزی یعنی مدیران گل دفع آفات نباتی، ترویج کشاورزی، طرحهای چغندر قند، غله و علوفه و دامپروری و معاونان آنها بماکو عزیمت نمودند و روز دهم اردیبهشت ماه جلسه‌ای با حضور نمایندگان کشاورزان شهرستان ماکو و مسئولین کشاورزی استان و شهرستان تشکیل شد. تشکیل این جلسه نمونه بارز انقلاب شاه و مردم بوده و دلیل بزرگ توجه دولت حزبی بمشکلات کشاورزان میباشد که صاحب نظران بک وزارتخانه بجای تهران محل را برای مطالعه و بررسی انتخاب نمودند این جلسه پر شور و قریب شش ساعت طول کشید مسئول کشاورزی استان و فرماندار شهر و اینجانب مشکلات کشاورزان و نتایج حاصله از منع کشت پنبه را بطور مفصل تشریح نموده و تذکر دادند که کشت چغندر قند و آفتابگردان نیز در آن شهرستان نتیجه مثبت و درخشانی نداشته است و تقاضا شد هر چه زودتر مطالعات علمی بعمل آید هر آینه کرم سرخ ثانوی وجود نداشته باشد کشت پنبه را آزاد نمایند در غیر این صورت کشاورزان آن منطقه رادریابند و با کمکهای علمی و مالی و اجرای طرحهای غله و علوفه و مجتمع دامداری جبران زیان حاصله از منع کشت پنبه را بنمایند آقای مهندس امین مدنی ریاست هیئت اعزامی توضیحات مفصلی دادند و کشاورزان را بعنایت خاص شاهنشاه آریامهر و وزیر فعال و سازنده کشاورزی و مساعدت همه جانبه وزارت کشاورزی جلب و قول دادند هر چه زودتر اقدامات عملی و کمکهای اساسی وزارت کشاورزی شروع گردد اینک در ضمن تشکر از مراحم و عنایات خاص شاهنشاه آریامهر و توجهات آقای وزیر کشاورزی و تقدیم مراتب سپاس و تشکرات قلبی کشاورزان شهرستان ماکو تقاضا دارد پیشنهادات هیئت هر چه زودتر بمرحله اجراء گذاشته شود و با

ساختن سد کوچک بدولی وسیله وزارت آب و برق و دادن مهلت بکشاورزان بدهکار از طرف وزارت تعاون و امور روستاها و اجرای طرح غله و علوفه و مجتمع دامداری و راهنمائیهای علمی و کمکهای فنی کشاورزان آن سامان را نجات دهند.

در پایان عرایض خود وظیفه دارد تشکیل کنگره عظیم شوراهای آموزش و پرورش منطقه‌ای را بسرکار خانم وزیر آموزش و پرورش تبریک گفته آرزو مند است در این کنگره تصمیمات مقتضی برفع و صلاح فرهنگ کشور اتخاذ گردیده و راهنمائیهای سودمندی بعمل آید (احسن - احسن).

رئیس - آقای صائب بفرمائید.

صائب - برای کارگران ایران موجب کمال افتخار

و سربلندی است که رهبر خردمند و محبوب ما شاهنشاه آریامهر با صدور پیام مهمی در چهارمین کنفرانس ملی کار که روز شانزدهم اردیبهشت ماه گشایش یافت اهمیت کار کنفرانس را تأکید و خطوط اصلی کار آنرا ترسیم فرمودند و مخصوصاً در مورد رفاه بیشتر کارگران و تأمین مسکن آن‌ها کارگران را مانند همیشه مورد عنایت خاص خود قرار داده‌اند.

رهبر انقلاب ایران در پیام خویش باین کنفرانس باره بگر تأکید فرمودند که هدف‌های رشد اقتصادی تنها باموازین و ضرورت‌های اجتماعی مفهوم واقعی پیدا میکند و هدف اصلی پیشرفت اقتصادی ارتقاء سطح زندگی مادی و معنوی انسان‌ها میباشد و بر اساس همین فلسفه عالی و انسانی است که مقرر فرمودند با توجه به اصل انقلاب ایران یعنی سهم شدن کارگران در سود کارگاههای صنعتی و تولیدی حدود شمول این قانون گسترش پیدا نموده و با تصویب قانون جامع‌تر و کامل‌تری اثرات اجرای این قانون در کارگاههای کوچک نصیب سایر کارگران نیز بشود و لذا من وظیفه دار هستم سپاسگزاری قلبی و عمیق کارگران ایران را از عنایات خاص شاهانه نسبت بطبقه کارگر در این مکان مقدس ابراز داشته و برای اینکه همکاران محترم در جریان کامل این کنفرانس قرار بگیرند اجازه میخواهم مختصری در این باره بعرض برسانم.

چهارمین سال است که این کنفرانس با شرکت گروه‌های سه گانه نمایندگان دولت، کارگران و کارفرمایان و همچنین صاحب نظران و کارشناسان تشکیل میگردد و امسال علاوه بر این عده‌ای از دانشجویان دانشگاهها که برای تحقیق و تتبع در مسائل کارگری در این کنفرانس ناظر بودند برابیت و عظمت آن افزوده بود بطوریکه می‌توان این اقدام وزارت کار را یکی از موفق‌ترین برنامه‌های اساسی و اصولی دانست در این کنفرانس سه مسئله مهم در دستور قرار داده شده که اولی مسئله اشتغال در ارتباط با تحولات تکنولوژیک و دوم موضوع رفاه اجتماعی کارگران صنایع و بالاخره مطلب مسکن کارگران و تدابیر عملی مربوط بآن هم اینک مورد بحث و اتخاذ تصمیم اعضاء کنفرانس میباشد.

این کنفرانس از آنجهت برای کارگران ایران اهمیت خاصی دارد که در مورد سیاست صنعتی شدن کشور با سیاست کارگری و مسائل مربوط بدان مانند روابط کارگر و کارفرما و تأمین شرایط زندگی کارگران و قوانینی که سلوک عادلانه را در روابط کارگر و کارفرما مشخص می‌نماید ارتباط و بستگی داده و از نظرات گروه‌های مختلف شرکت کننده استفاده می‌نماید و با بحث‌هایی که میشود می‌توان امیدوار بود که صنایع کشور در راه جدیدی که سرانجام به بهبود کمی و کیفی تولید منجر خواهد شد گام بر خواهد داشت و کارگران نیز بنوبه خود از ثمرات آن بهره‌مند گردیده و در نتیجه عدالت اجتماعی که از عاطفه انسانی رهبر بزرگ انقلاب سرچشمه گرفته تحقق کامل خواهد یافت. بطوریکه عرض شد از جمله مسائلی که در این کنفرانس مطرح میباشد مسئله اشتغال و ارتباط آن با تحولات تکنولوژیک میباشد که هم مسلک هویدان نخست وزیر در طی سخنان خودش بآن اشاره نموده و اظهار نمودند و ایران میتواند با هر گونه تکنولوژی برابری کند و ایران باید تکنولوژی ایرانی را ایجاد کند این بیان با قاطعیتی که در آهنگ آن هست نمایشگر سیاست عالی دولت حزبی است و بگونه دیگر باید گفت که ایران تصمیم جدی گرفته است که در پیشرفت صنعتی خود فاصله‌ای بین او و پیشرفته‌ترین کشورها نباشد و اینکار باید در زمان انقلاب صورت گیرد زیرا چنین مسئله‌ای بدین اهمیت با توجه باینکه در

پست سال آینده دوسوم از جمعیت کشور در قطبهای صنعتی متمرکز میشوند باید از هم اکنون با پیش‌بینی‌ها و برنامه‌های علمی و اصولی اهمیت مسائل کارگری را بر بنیاد انقلاب سفید ایران و وصول به هدف عالی استقرار عدالت اجتماعی استوار نمود.

در پایان لازم میدانم باریک با عرض سپاس فراوان عموم کارگران ایران از شاهنشاه آریامهر که همواره کارگران کشور را مورد عنایت خاص خود قرار داده‌اند از دولت حزبی و مقامات وزارت کار که موجبات تشکیل چنین کنفرانس را فراهم ساخته‌اند تشکر کنم، (احسن - احسن).

رئیس - خانم مزارعی تشریف بیاورید.

خانم مزارعی - جناب آقای رئیس، همکاران

ارجمند.

امروز باتوجه با اولین کنگره بزرگ شوراهای منطقه‌ای آموزش و پرورش کشور لازم است در مورد کیفیت وجودی این شورا و تأثیر آن در وضع آموزش و پرورش نسل آینده مطالبی بعرض ساحت مقدس مجلس شورای ملی برسانم.

رهبر اندیشمند ما در توجه اصل انقلاب اداری و آموزشی میفرماید از طرف دیگری باید تمرکز بیدلیل و زیاد از حد امور در پایتخت مملکت از میان برود و به استانها و شهرستانهای کشور امکان ابتکار و مسئولیت بیشتر در کارهای مربوط بخودشان داده شود.

یکی از مهمترین ارکان این اصل مهم انقلاب از میان بردن تمرکز آموزش در پایتخت بوده و باتوجه بگسترش و توسعه چشمگیر کمی و کیفی آموزش و با توجه بوسعت کشور ما و آب و هوای طرز فکر و ستهای مختلف در تهران نه تنها برنامه‌ریزی میشد طبق وضع و موقعیت جغرافیائی تهران همان برنامه باید از کرانه‌های ارس با آب و هوای سرد تا کرانه‌های خلیج فارس با آب و هوای گرم پیاده میشد مثلاً این نامه بود که از ۱۵ آذر ۱۵ اسفند ماه در کلاسها از بخاری استفاده شود چون در تهران سرما فاصله میان این دو تاریخ است و این برنامه برای زنجان و ایرانشهر، همدان و پندرباس یکسان بود. این مثل کوچکی بود از برنامه آموزش و پرورش مشکلات

بزرگتری از نظر مالی - اداری - و آموزشی جلوفعالیتهای انقلاب آموزشی را گرفته بود و یکی از بهترین برنامه‌ها منطقه‌ای نمودن آموزش و پرورش بود. این برنامه باشهامتی در خور تحسین از مهرماه سال ۴۹ شروع گردید و امروز تقریباً در کلیه شهرستانها و حتی در بعضی از بخشهای شورای منطقه‌ای با اختیاری وسیع امور آموزش و پرورش محل را نظارت میکند.

در این شورا از هر صنفی و دسته‌ای نماینده‌ای عضویت دارد بخصوص تعدادی از رؤسای انجمنهای همکاری خانه و مدرسه شهرستان با علاقمندی و افروزی با شوراهای همکاری میکنند و نتیجه این همکاری بسیار چشمگیر بوده است اعضائی که بخاطر مسئولیت و شغل خویش عضو شورای منطقه‌ای هستند همه افرادی شایسته‌ای که بنحوی با آموزش و پرورش محل روابطی دارند رئیس انجمن شهر عضو شورای منطقه‌ای است و با درک این مطلب که سالهای گذشته شهرهائی بودند که نتوانسته بودند از ۳٪ درآمد شهرداری که میبایست صرف ساختمان دبستان شود استفاده کنند با قبول مسئولیت رئیس انجمن شهردر شورای آموزش و پرورش خود را مسئول اخذ این مبلغ میدانند و چه بسیار طلب‌های گزاف که از شهرداریها توسط شورای منطقه‌ای محل اخذ شده است یا شهردار که عضو شورای منطقه‌ای است خود را در مقابل سایر اعضا و در مقابل اجتماع عظیمی که چشم به این انقلاب دوخته‌اند مسئول میدانند او هم میگوید که بهتر تریبی که ممکن است بفتح آموزش و پرورش و بفتح نسلی که باید برای بدست گرفتن امور کشور در فردای نزدیک آماده شوند قدمی بردارد (احسن).

نمایندگان خانه‌های روستائی - دانشگاهها - بهداربهار کدام با کوشش مداوم خویش سبب میشوند که سنگینی بار مسئولیت آموزش و پرورش را با همکاری خویش سبک نمایند و این کاملاً امری ضروری بنظر میرسد.

چون ما به نیروی انسانی احتیاج داریم به نیروی انسانی با ایمان ایمان به انقلاب به عظمت میهن ما به نیروی انسانی احتیاج داریم نیروی تحصیلکرده متخصص و پایه‌گذار این دستگاه عظیم انسان‌سازی وزارت آموزش

و پرورش است وزارت آموزش و پرورش با کار مردم را ب مردم سپردن و ب مردم یاد دادن که همه چیز را از دولت نخوانند و خودشان هم سهمی از فعالیتهای ارزنده در تعلیم و تربیت نسل آینده داشته باشند موفق شده است و امروز که در سرتاسر ایران پاپای انجمنهای شهر و شهرستان انتخابات شورای منطقه‌ای نیز انجام میگردد امید است با فعالیتی چشمگیر تر در راه هدفی بزرگ که پرورش انسانهای مبتکر متحرک و مثبت است موقعیتی عظیم تر دست دهد و آموزش و پرورش بازمیان بردن بی تفاوتی عده‌ای و منفی‌بافی عده‌ای دیگر توفیق یابد.

در خانه از هیئت محترم دولت بخصوص شخص جناب آقای هوبدا نخست وزیر که با علاقمندی خاص خویش همیشه یکی از بهترین مشوق خدمتگزاران بوده‌اند تقاضا مینماید توصیه نمایند که اعضاء با شرکت مداوم و همکاری و همفکری بیشتر از پیش خود در پیشبرد هدفهای انسانی آموزش و پرورش کمک بیشتری نمایند (احسن - احسن).

رئیس - آقای سعید وزیری بفرمائید.

سعیدوزیری - ظاهراً همکاران محترم تعداد زیادی داوطلب هستند که صحبت بفرمائید وقت زیادی نیست بنده ناچارم راجع به مسأله خیلی مهمی در کمال اختصار صحبت کنم چون لازم است تمام ایرانیان، بنظر بنده از این موضوع تجلیل کنند و آن مطلبی بود که دیروز همکاران محترم در روزنامه‌ها ملاحظه فرمودند که پلیس و نیروی تأمینیه و امنیتی در سریعترین مدت توانست که یک گروه خرابکار را دستگیر کند و آنها را تسلیم دادگاه و قانون کند بنظر بنده به بهترین وجهی جدا دارد که مجلس فعالیت و این بیداری و صداقت پلیس و نیروی تأمینیه قدر دانی کند (صحیح است) مسأله این است که یک جامعه در حال تکامل و انقلاب و تحول از لحاظ روحی به آرمانهایی تکیه دارد و به ایدئولوژی انقلابی و اجتماعی و قدرت خودش تکیه دارد و لسی بهای ترقی و پیش برد این و جلوگیری از خرابکاریها و اختلال و موانعی که در مقابل پیشرفت و هدفش ممکن است بوجود بیاید به پلیس و به نیروی تأمینیه مملکتش تکیه دارد خوشحالیم که این تکیه کاملاً بجای و منطقی است و پلیس باین انتظار ملت جواب مثبت و صمیمانه داده است

(صحیح است) اینها چه کسانی هستند که تعقیب میشوند و دستگیر شدند؟ اینها کسانی هستند که بدفتر روزنامه بمب میاندازند. کجای دنیا، روزنامه که مظهر افکار عمومی است، من مطلقاً کار به تأیید یارد سلیقه یک روزنامه و مجله ندارم مطلقاً نظرم این نیست، من خودم بعنوان یک آدم مطبوعاتی، معذرت میخوام در محضر پارلمان یک چنین مطالبی را عرض میکنم، بعنوان یک شخصیت صاحب نظر در مسئله مطبوعات اظهار نظر میکنم در مورد محتویات مطبوعات، اینجا جای اینکه آن روزنامه خوبست یا بد است نیست ولی این جا که مظهر افکار و آراء ملت است دقیقاً جای آن هست که گفته بشود باید آزادی عقیده محفوظ و مصون باشد (صحیح است - احسن) صرف نظر از اینکه این عقیده چه باشد اگر غلط باشد مراجع قانونی این را تعقیب می‌کند. اگر قرار باشد هر عقیده‌ای را بیایند با بمب و تروریسم جلوش را بخواهند بگیرند این جامعه، جامعه نمیشود بهر حال بنده در عین حال که صادقانه و صمیمانه بعنوان سابقه کاری که در مملکت داریم کمال حمایت و کمال پشتیبانی مجاس را از مطبوعات خیال میکنم جا داشته باشد که اعلام بکنم در عین حال همینطور از فعالیت و

و صمیمیت و بیداری پلیس جا دارد که در اینجا قدر دانی بشود (احسن) خیلی معذرت میخوام تشکر میکنم. (احسن).

رئیس - آقای آموزگار بفرمائید.

محمدعلی آموزگار - در جلسات قبل عده‌ای از همکاران گرامی گزارش حادثه تأثر آور زلزله جنوب فارس را باستحضار مجلس محترم رسانیده‌اند. امروز که نزدیک به یکماه از سانحه زلزله وحشت‌زای جنوب فارس میگذرد و از آن منطقه مصیبت بار برگشته‌ام لازم دانستم که گزارش مفصل این فاجعه عظیم را همراه با اشک و آه بعرض نمایندگان محترم برسانم.

صبحدم روز بیست و یکم فروردین زلزله سهمگین فارس و بنادر جنوب را لرزاند مرکز این زلزله اسف‌انگیز بخش قیر از توابع شهرستان فیروزآباد فارس بود که ناشعاع یکصد کیلومتر تمام خانه‌ها و ساختمان‌های بیش از هشتاد و پنج قریه را بکل ویران ساخت و با خاک یکسان

نمود و موجب تلفات سنگین جانی و مالی گردید در این سانحه تأثر آور بیش از چهار هزار نفر زن و مرد و بزرگ و کوچک تلف و نزدیک به یک هزار نفر مجروح و مصدوم گردیدند و قریب بیست هزار نفر مردم آن سامان بی‌خانمان شده‌اند.

شدت زلزله بحدی بوده که برای نمونه در قیر که خود شهری بوده و حدود پنجاه هزار نفر جمعیت داشته است دیواری برجای نمانده و در غالب قرای اطراف آن از قبیل دهستان کارزین و افروز و هنگام که هر کدام دارای چندین قریه بوده‌اند چنین شده است.

پس از وقوع حادثه چون تمام وسائل مخابراتی آن منطقه ویران و از کار افتاده بود خبر جریان را قدری دیر از موعدی که اگر وسائل مخابراتی برجا بود به شیراز و تهران رسیده و بمناسبت نبودن راههای اساسی و یاریزش کوهها و دور بودن بمحل واقعه از شهرها اولین دسته امدادگران نتوانسته‌اند زودتر از ظهر و عصر آن روز به محل برسند.

فاصله بین شیراز و قیر ۸ ساعت و فاصله بین جهرم و فیروزآباد و لار تا آن جا در حدود سه تا چهار ساعت راه است.

با این حال دسته اول مددکاران که از نزدیک‌ترین شهرها به محل رسیده‌اند داوطلبان جهرم و فیروزآباد و لارستان و متعاقب آن افراد سپاه دوم فارس بوده است.

این افراد به محض رسیدن به مناطق زلزله زده در مرحله اول اقداماتی برای نجات مصدومین و مجروحین حادثه و بیرون آوردن افراد زنده از زیر آوارها و کفن و دفن اموات نموده‌اند و برای رسانیدن مجروحین به بیمارستان‌های شیراز و فیروزآباد و جهرم از ده دستگاه هلوکوپترهای هواپیمائی نیروی زمینی شاهنشاهی که بفرمان شاهنشاه آریامهر باین منظور بفارس آمده بودند استفاده شده و بیمارستان شصت تخت خوابی صحرائی شیروخورشید سرخ که از تهران حرکت کرده بود روز بعد در قیر مستقر و به معالجه مصدومین و مجروحین میپرداخت و نزدیک به یک هزار تن مصدوم و مجروح در این بیمارستان‌ها بستری و معالجه شده و با در حال مداوا هستند.

والاجضر شاهپور محمود درضا بامر برادر تاجدار

خود روز دوم واقعه از محل حادثه بازدید فرموده و دستورهای مؤکدی برای رسانیدن مصدومین و مجروحین به بیمارستان هاورسانیدن چادر و سایر لوازم مورد احتیاج و مواد غذایی برای نگهداری افراد مصیبت دیده صادر میفرمایند.

شیر و خورشید ایران چند هزار تخته چاق و پتو از شیراز و جهرم و لار و تهران به منطقه میفرستند و زلزله زدگان را در اردوگاه قیر و سایر نقاط آسیب دیده زیر چادرها جامیدهد و شروع به توزیع مواد غذایی بین آنان مینماید.

و چون تهیه نان بعلت درهم فروریختن نانوائیها در محل میسر نبوده چندین روز باهلو کوپتر نان از شیراز برای زلزله زدگان به محل برده میشود و هنوز هم با کامیون روزی سه تن نان از شیراز حمل و بین مردم قیر توزیع میگردد در سایر دهات آرد در اختیار مصیبت دیده ها گذاشته شده و میشود و خودشان آنها را بوسیله تابه تبدیل به نان مینمایند علاوه بر نان و آرد سایر مواد غذایی مورد احتیاج از قبیل برنج روغن خرماسفند چای حبوبات سنگار کسروه های مختلف به زلزله زدگان داده شده و میشود و مقداری ظروف و لباس و مواد نفتی و چراغ بین آنها تقسیم گردیده است.

بنده روز سوم واقعه به معیت بیست و پنج نفر از داوطلبان لژیون خدمتگزاران بشر که چند نفر آنها از ملیت های مختلف خارجی و قبه ایرانی بودند وسی نفر از امدادگران محلی برای مددکاری به محل رفتیم و از آن تاریخ تا بحال در آن جا با شیر و خورشید سرخ و ستاد هماهنگی و مدیر عملیات همکاری داشته ام و باز هم با اجازه مقام ریاست محترم مجلس شورای ملی برای چند روز دیگر که امداد لازم باشد بنمایندگی از طرف همکاران گرام به منطقه برمیگردم.

همانطوری که عرض کردم این سانحه بسیار عظیم و مردم زیادی تلف و مجروح و بی خانمان شده اند خانواده ای نیست که افرادی از دست نداده باشد دیدن این صحنه ها بسیار دلخراش و اسفانگیز است.

کمک به آسیب دیدگان وظیفه هر انسانی است و برای انجام این وظیفه وجدانی و انسانی منت بر گردن کسی نداریم ملت نجیب و شریف ایران بارها امتحان

داده است که روزهای تلخ و سخت با همبستگی کامل به معاضدت و مساعدت و همکاری هموطنان خود برخاسته است و این خدمات منحصر به دسته و گروه و حزب معینی نبوده و نیست و تمام مردم ایران به پیروی از رهبر عالیقدر و رثوف خود با دادن تسلی به بازماندگان و کمک برای عادی کردن وضع زندگی آنها یکدل و یکجان همگامی و همکاری داشته و دارند.

خوشبختانه تشریف فرمائی اعلیحضرت همایونی و شهبانوی مهربان مادر بیست و ششم فروردین یعنی پنجروز پس از وقوع حادثه به منطقه و ابراز تفقد و عنایت و دلجوئی از مصیبت دیدگان و صدور اوامر ملوکانه برای انجام هر نوع کمک و مساعدت بآنان مخصوصاً ساختمان خانه برای آنان بهترین تسکین خاطر برای بازماندگان بود. و موجب امیدواری آنها به زندگانی آینده شان بود.

بدون شك همانطوریکه بارها دیده ایم شاهنشاه ما در غم و شادی ملت خود شریک و سهیم هستند و در هر موقعی که قهر طبیعت فاجعه ای ببار آورده است اولین یار و مددکار مردم مصیبت دیده بوده اند و در این جا هم بمحض وقوع حادثه اوامر ملوکانه بر رئیس دولت برای تشکیل ستاد امدادی صادر آقای نخست وزیر هم در این جریان شخصاً فعالیت و تلاش قابل توجهی فرمودند و با چند نفر از وزرای خود چند روزی بمحل تشریف آوردند و دستورهائی برای معاضدت و رفع احتیاجات منطقه و مردم به دستگاههای مختلف صادر فرمودند و حقاً هم وزارت راه - وزارت آب و برق - وزارت بهداری و وزارت تعاون و امور روستاها - وزارت آموزش و پرورش مدد کردند خصوصاً مهندسی بهداشت (آقای مهندس طباطبائی) و مأمورین برق منطقه ای فارس در ظرف مدت کوتاهی توانستند آب و برق قیر و سه چهار قریه بزرگ دیگر مانند خیر آباد و هنگام و دهه و وسکه و روان را دایر و روبراه نمایند.

کمکهای اولیه نیروهای مسلح شاهنشاهی سپاه دوم بفرماندهی سپهد ضرغام و ژاندارمری فارس به فرماندهی تیمسار زندیه که علاوه بر سرکشیهای مستمر هریک معاونین خود را با افسران و درجه داران و افراد لازم بمحل فرستاده بودند و مدتی در منطقه مستقر و همکاری میکردند قابل ستایش است.

مراقبت و جدیت آقای پیروز استاندار فارس و آقای دکتر فریبور مدیر عامل جمعیت شیر و خورشید فارس در رسانیدن آذوقه و امدادگر در خور تقدیر است فعالیت جمعیت مرکزی شیر و خورشید که تحت ریاست عالیله و الاحضرت شاهدخت شمس پهلوی خواهر نیکوکار شاهنشاه اداره میشود و آقای دکتر خطیبی مدیر عامل جمعیت و سرکار سرهنگ گیلان پور رئیس امداد جمعیت و سرلشکر دادستان نماینده جمعیت مرکزی که بفارس آمده بودند و همچنین جدیت و شایستگی آقای جلال جهان میر قائم مقام مدیر عامل جمعیت که عملیات منطقه را اداره مینمایند و افعاد در خور تحسین و تمجید است (صحیح است).

مردم خیر و مددکاران محلی مخصوصاً اهالی جهرم و آقای پیمان همکار محترم و همچنین اهالی شیراز و لارستان و فیروز آباد و میمند و خنج و اوز و کازرون و سایر نقاط که در روزهای اول بکمک آسیب دیدگان شتافته اند و نیز کمک امدادگران سازمان داوطلبان و سازمان جوانان شیر و خورشید و سازمان زنان امید فردا بسیار مفید و ارزنده بوده است.

فعالیت داوطلبان لژیون خدمتگزاران بشر اعم از ایرانی و خارجی در این صحنه بسیار چشمگیر و انسانی بود.

همه میدانیم که تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر از ابتکارات شاهنشاه ما بوده است (صحیح است) این لژیون وظایف خود را در تمام دنیا شروع نموده است و در ایران هم چند سال است که داوطلبان لژیون در خدمت بشریت و انسانیت سهم بزرگی دارند در این فاجعه انصافاً باید گفت که مدد آنها بخصوص کمک بمصدومین و اطفال بی سرپرست جالب و صمیمانه بود.

برای توضیح بیشتر باید عرض برسانم که صحنه وسیع عملیات امدادی به سه حوزه تقسیم و برای هر یک از مناطق سرپرستی تعیین گردید که خدمات امدادی را انجام دهند آقای بهمن بیکی مدیر کل آموزش عشایری که خود اهل آن نقاط هستند در دهستانهای افروز و آقای مهندس همت رئیس اداره تعاون و امور روستاهای فارس در حوزه هنگام (دهستانهای اربعه) و آقای نامجو رئیس

آموزش مالاریا در حوزه کسارزین انجام وظیفه نموده و مینمایند در حوزه مرکزی که خود قیر باشد و همکاری در کلبه مناطق نیز بنده با مدیر عملیات شیر و خورشید همکاری داشتم.

با اطلاعات و افراد محلی که در اختیار بود و با کمک امدادگران و سایر مأمورین دولت میتوانم بعرض برسانم که تمام مناطق آسیب دیده از حیث چادر و پتو و مواد غذایی و لوازم مورد احتیاج مؤقت پوشانیده شده و تا چندی دیگر که محصول شتوی آنها که خوشبختانه امسال خیلی خوب است بدست میآید کار امداد ادامه خواهد یافت و تاتیه مسکن برای آنها ناچارند که در چادرها بسربرند با این حال خود مردم کم کم شروع به فعالیت کرده دانش آموزان مدارسی که زیر چادرها برپا شده مشغول تحصیل هستند - افرادی که اهل کسب و کار بوده اند با امکاناتیکه در اختیار آنها گذاشته شده بکار خود برگشته اند محل نانوائی و قصابی و بقالی توسط شیر و خورشید در حال ساختمان است و تا آخر این هفته نان در محل پخت میشود.

برای کشاورزان حسب الامر ملوکانه وزارت تعاون و امور روستاها طرح جالبی دارد و آن ایجاد سه شرکت سهامی زراعی است.

امر خانه سازی نیز بعهده وزارت تعاون و امور روستاها و اگذار شده که مأمورین مربوطه بمحل وارد و مشغول بررسی و اقدام هستند.

مردم انتظار دارند که هر چه زودتر کار را شروع و اجراء نمایند تا دارای مسکن و زندگانی جدید بشوند. مدیر عامل سازمان برنامه و مدیر عامل صندوق توسعه کشاورزی بمحل آمدند و نسبت بطرحهای بزرگ جهت آینده منطقه بررسی فرمودند از جمله کارهای مفید بزرگ مورد احتیاج و تقاضا ایجاد راههای اصلی و فرعی بود راه شیراز بفیروز آباد - فیروز آباد به قیر - راه قیر به لار که ساختمان شده راه لار لنگه - راه خنج لامرد بندر سلویه راه فیروز آباد - جم و ریز و بندر طاهری و چند کیلومتر راههای فرعی بین دهات زلزله زده.

ساختن سدروی رودخانه قره آقاج که از وسط جلگه قیر و کارزین میگذرد و میتواند علاوه بر این مناطق

دشت حنج و لارستان هم مشروب نماید و هم چنین طرح های دامداری و کشاورزی منطقه در سطح وسیع و نظائر آن که هر يك از آنها مرحله عمل در آید مناطق آسیب دیده و لارستان را آباد خواهد کرد.

رادیو و تلویزیون و ارباب جراید و خبرنگاران و عکاسان نیز در این حادثه فعالیت فراوانی داشتند و انعکاس خیرها در رادیو و تلویزیون و جراید موجب گردید که مردم خیر بیشتر از جریان مستحضر و بیاری آسیب دیدگان بشناسند.

بسیاری از مردم نقاط دیگر بودند که وسائل و مواد غذایی بمحل آوردند و خود یا تحت تعلیم ستاد هماهنگی شیر و خورشید بین مردم مناطق مختلف آسیب دیده تقسیم کردند و در واقع فتوت و جوانمردی و نوع دوستی ایرانی را کاملاً متجلی میساخت.

این نکته نیز برای توجه دولت اضافه مینمایم که بسیاری از مردم قرای آن نقاط بوسیله چاه و تلمبه کارهای زراعی خود انجام میدادند و بیشتر کشاورزان کشت صیفی داشته و دارند شدت زلزله همه چاهها را فرو ریخته و تلمبه ها زیر آب رفته است بیرون آوردن آنها و مستقر کردن و آب کشیدن از چاههای مخروبه میسر نیست اگر چه سازمان آب منطقه ای تعداد مقنی و جرثقیل برای بیرون آوردن تلمبه ها به منطقه آورده و خدمات خود را در این زمینه شروع کرده اند ولی با توجه به گرمی هوا و ادامه زلزله پیاپی و زیاده بودن این قبیل چاهها تصور نمی رود بتوان تمام چاهها را در فرصت نزدیکی دایر کرد و اگر این چاهها زود مورد استفاده قرار نگیرد محصول صیفی مردم آسیب دیده که قسمتی از درآمد آینده آنها از این محل تأمین میشود ازین خواهد رفت هم چنین راجع به قنوات آسیب دیده که باید آماده بهره برداری مجدد شود.

در این باره چنانچه يك تا دو میلیون تومان اعتبار ذراختیار شیر و خورشید سرخ یا بانک تعاون کشاورزی باین منظور گذاشته شود که تحت نظر کمیسیونی به صاحبان قنوات و چاهها بین پنجاه تا یکصد هزار ریال وام بدون بهره بمدت پنج سال داده شود تا خود مردم در بیرون کشیدن تلمبه و تعمیر یا تعویض آنها و حفر

چاههای جدید و دایر کردن آنها اقدام نمایند زودتر و بهتر به نتیجه میرسیم.

امیدوارم دولت در این باره توجه سریع و مخصوص مبذول دارد این مطلب را باید بگویم که دولت و شیر و خورشید در این ماجرا از خارج استمداد ننموده و اعلام نموده است که خود قادر است خسارات وارده را جبران و زندگانی مردم را بحال عادی برگرداند بسیار خوشوقتم که با اطلاع برسانم که با کوشش های همه جانبه دولت و شیر و خورشید سرخ ایران در مراحل اولیه از عهده انجام این مهم برآمده و یاری خواهد آمد.

رئیس - آقای آموزگار وقت جنابعالی تمام شد. **آموزگار** - اطاعت میکنم، تقاضای بنده و مردم این است که هر چه زودتر دولت برنامه های مورد نظر برای اعاده مردم بزندگان عادی و تأمین آتیه آنان برنامه های مورد نظر که شاهنشاه ارشاد و راهنمایی فرموده اند سریعاً بموقع اجرا در آید.

از رؤسای دول و ملت های جهان که در این حادثه همدردی نموده و آمادگی خود را برای کمک به آسیب دیدگان اعلام داشته اند کمال تشکر و سپاسگزاری داریم.

در خاتمه عرایض خود مراتب حق شناسی مردم آسیب دیده به پیشگاه مبارک شاهنشاه و شهبانوی مهربان و والاحضرت شاهپور محمود رضا و والاحضرت شاهدخت شمس پهلوی ریاست عالی جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران که دیروز خدمتگزاران را مورد عنایت قرار دادند و آنها را بدریافت نشان مفتخر فرمودند تقدیم میدارم. (آفرین - احسن).

رئیس - آقای دشتی بفرمائید.

دشتی - فراز سخن خوش بود این کلام ز ما بر شهنشاه ایران سلام (احسن)

جناب رئیس - نمایندگان محترم.

آفرینش رازهای بزرگی دارد که تاکنون نه دست توانگران و نه قدرت گشاینده علم که دروازه های کهکشانی را گشوده توانسته بر افشای رمزی از آنها راز توفیق حاصل کند حادثه زلزله جنوب فارس دیار یاران و آشنایان من و هموطنان شما رمزی از آنها راز نهفته بود.

زمین دشتی وسیع بحکم قهر طبیعت در آغاز بهاری امیدبخش بهاری که خوشه های گندمش پاسخگوی خشک سالیهای گذشته اش بود لرزید و دیوارها فرو ریخت.

فرو ریخت تا جمعی از انسانها اعم از پیر و جوان، خرد و کلان جان به هستی بخش عالم موجودات و آفریننده رمز و راز حیات تسلیم نمایند، جان پیران مظلوم، جان طفلان معصوم، جان نوجوانان و جوانان صحرانگاران، جان تازه دامادان ناکام پدران و مادران خمیده قامت و دل سوخته و جان معلم کانون آنها !!

و باوقوف بر این حادثه بود که جان دیگر انسانها بلرزه افتاد، لرزشی پرتب و تاب و دیدیم که نیروهای انسانی از اطراف و اکناف در نهایت سوزش تب بیاری زیر آوار رفته گان شتافت و نیروهای لشکری و کشوری پیشاپیش صفوف مردم نمایانگر اوامر ملوکانه زیر آوار رفته گان را نجات می بخشید، اما در اجرای نیات شاهنشاه آریامهر والا گهر محمود رضا پهلوی با تشریف فرمائی به آن دیار با ابلاغ مراسم شاهانه غم از چهره ها زدود و با صدور دستوراتی حیات بخش باعث نجات جان و هستی گروه کثیری از انسانهای زیر آوار رفته گردید و مقام معظم جناب آقای هوبد انخست وزیر محبوب شخصاً فعالیت های سازمانهای لشکری و کشوری و مردم رازیر نظر داشته و ملاحظه فرمودند که از حداقل زمان برای نجات زلزله زدگان استفاده میشد و هر لحظه و آن جمعی بسامان میرسیدند. ولی مقامی که از اولین لحظه اطلاع آسوده نبود جناب آقای دکتر کلای دیرکل محبوب حزب ایران نوین بود که با دستورات و راهنماییهای بی دریغ و گروهای امداد حزبی را توان می بخشید که گزارشات لازم تقدیم حضورشان گردیده است و فعالیت گروه امدادی کمیته حزب ایران نوین فیروز آباد در حد چشم گیری نمودار بود که شخص جناب آقای نخست وزیر شاهی صادقی بر این مدعا بنده.

آری این همه آوازه ها از شه بود.

جنب و جوشی امیدبخش و توان بخش بچشم میخورد، سازمانهای مسئول پرتلاش و صادقانه رفاهیت زلزله زدگان را تأمین میکردند که مزده تشریف فرمائی اعلیحضرتین بمردم رسید. اعلیحضرتین نزول اجلال

فرمودند و دیدیم که بر بالین زیر آوار رفته گان و مجروحین و مصدومین اشکهای بیحد تأثر و تأسف بر گونه جاری ساختند و این اشکها در میان بازماندگان قیری و کارزینی و دامن آنان فرو ریخت.

افتخار بر ما ایرانیان - سر بلند ما ایرانیان که شاهنشاهی بدین مهربانی و پدیری چنین افتخار آفرین داریم. بلی هر گامی از گامهای پدیر تاجدار بنای زندگی نوینی و آینده ای درخشانتر و سرفرازتر هر ایرانی میباشد (صحیح است).

آری پدیر تاجدار و مام عزیز وطن برای ازدست رفته گان اشک ریختند. اما اشکی که هر قطره اش از برکات هر دفعه باران پر برکت تر بود و آینده ای روشن تر راهمراه با زندگی بهتر برای همه نمایانگر، بر این مزده گرجان فشانم رواست این شعار هر ایرانی است مردم آنسامان بزیارت شاهنشاه آریامهر و شهبانوی عزیز و نیکوکار نائل آمده اند و گفتیم که با توجه بعنایات شاهانه غم از چهره ها زدوده شده بود و مردم زلزله زده فراموش نکرده بودند که پیوندی ناگسستنی با شاه دارند و خبرنگاران خارجی و داخلی شاهد و ناظر بودند که فریادهای جفا و بد شاه زمین را بلرزه در آورد و این دعا از حلقوم همه بیرون میآمد.

نمایندگان محترم، ملت عزیز ایران میدانید دعای مردم چه بود؟ مردم میگفتند خدایا - پروردگارا از عمر ما بگیر و بر عمر شاهنشاه آریامهر بیفزا. و من از پشت این تریبون این دعا را تکرار میکنم.

پروردگارا از عمر ما بگیر و بر عمر شاهنشاه آریامهر بیفزا (احسن).

و در خاتمه از مراحم جناب آقای نخست وزیر و دولت حزبی و جناب آقای دکتر کلای دیرکل محبوب حزب ایران نوین و جناب آقای مهندس ریاضی که از بذل همه گونه مساعدت و کمک بمردم زلزله زده در اجرای نیات ملوکانه دریغ نورزیده اند سپاسگزار و متشکرم و امیدوارم که در راه خدمت شاهنشاه و وطن موفق و سرفراز باشند ضمناً خدمات نیروهای لشکری و کشوری و جمعیت شیر و خورشید سرخ و مردم فیروز آباد، شیراز، لار، حنج، عوض، گردش، جهرم، میمند، و نمایندگان محترم مجلس را سپاس بیحد و تشکر فراوان دارم و رجاء

وائی حاصل است که هرچه زودتر مسأله حیات مردم قزوین و کارزین بخود سامان خواهد گرفت.

آفتاب پهلوی رخشنده باد چشم ما برطلعت آینده باد. (احسن - احسن).

۳ - تصویب صورت جلسه قبل

رئیس - نسبت به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۴. طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور و ارسال به مجلس سنا

رئیس - وارد دستور میشود گزارش يك شوری تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی ساخت مقدس مجلس شورای ملی

لایحه تفریح بودجه سال « ۱۳۴۶ » کل کشور که بارعایت مدلول مواد ۴۶ تا ۵۲ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۱۲ تنظیم و تقدیم گردیده مشتمل بر مقدمه توجیهی لایحه و صورتحسابهای تفصیلی و جداول دایره نحوه گردش امور مالی و محاسباتی مربوط به درآمد و هزینه عمومی و اختصاصی (طبقه الف و ب) و مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعه و دریافتها و پرداختهای سازمان برنامه و گزارش دیوان محاسبات بشرح زیر:

- ۱ - خلاصه حساب کل درآمد و هزینه.
- ۲ - خلاصه حساب کل درآمد عمومی و اختصاصی (طبقه الف و ب).
- ۳ - خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت.
- ۴ - خلاصه حساب کل دریافتها و پرداختهای سازمان برنامه.
- ۵ - خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات بازرگانی وابسته بدولت.
- ۶ - خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات عام المنفعه مستقل.
- ۷ - خلاصه حساب کل هزینه های (عمومی و اختصاصی طبقه الف).

۸ - خلاصه حساب کل هزینه (اختصاصی طبقه ب).

۹ - خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت.

۱۰ - خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات بازرگانی وابسته بدولت.

۱۱ - خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات عام المنفعه مستقل.

۱۲ - صورت حساب تفصیلی درآمدهای عمومی کشور.

۱۳ - صورت حساب تفصیلی درآمدهای اختصاصی طبقه الف.

۱۴ - صورت حساب تفصیلی درآمدهای اختصاصی طبقه ب.

۱۵ - صورت حساب هزینه وزارتخانه ها و ادارات و مؤسسات مربوط با ذکر شماره « کد حساب » و ریز ارقام (حساب وزراء).

۱۶ - گزارش دیوان محاسبات مبتنی بر اظهار نظر لازم درباره امور مالی سال مورد عمل بودجه کل کشور و تأیید کلیه ارقام مربوط به وصولی از محل درآمد عمومی و اختصاصی (طبقه الف) و هزینه های انجام شده از محل منابع مزبور و ملحوظ داشتن درآمدها و هزینه های اختصاصی طبقه ب و سازمان برنامه و مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعه که برابر قوانین و مقررات خاص خود دریافت و مصرف میشوند در لایحه تفریح بودجه.

در جلسات عدیده کمیسیون با حضور آقای دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی مورد بررسی و امعان نظر قرار گرفت و در جلسه شنبه مورخ ۱۶ اردیبهشت ماه ۱۳۵۱ رسیدگی نهائی آن خاتمه یافت.

کمیسیون بودجه طی بررسی های دقیق بچند نکته اساسی دست یافت که بشرح زیر باستحضار نمایندگان محترم میرساند:

- ۱ - مطالعه مقدمه توجیهی لایحه و بررسی ملحقات و منضمات و جداول و خلاصه حسابها و صورتحسابهای تفصیلی درآمد و هزینه علاوه بر اینکه اوضاع و احوال سال مالی مورد عمل بودجه را بخوبی مجسم میسازد کیفیت اجرای بودجه و نتایج حاصله از آن و نیز

میزان موفقیت دولت را در اداء وظایف مربوط و تحقق هدفها بدست میدهد.

۲ - در مورد بند (۱) گزارش دیوان محاسبات موضوع عدم تحویل مبلغ چهار میلیون و پانصد هزار ریال رقم درآمد پیش بینی شده سال ۱۳۴۶ شرکت سهامی فرش ایران موضوع ردیف ۳۶۰۷ بودجه کل کشور بخزانهداری کل پس از توضیحات معاون پارلمانی وزارت دارائی کمیسیون باین نتیجه رسید رقمی که بعنوان درآمد شرکت سهامی فرش ایران در بودجه منظور شده است عنوان پیش بینی داشته که عملاً وضع مالی شرکت امکان پرداخت چنین مبلغ را نداشته است.

۳ - بررسی فصول و تقسیمات و جداول لایحه این نکته را روشن میسازد که وزارت دارائی توفیق یافته است در تنظیم لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور تقسیمات بودجه را از لحاظ منابع وصولی و فصول مواد هزینه دقیقاً رعایت نموده لایحه را از پیشرفتهای قابل ملاحظه ای برخوردار سازد.

۴ - لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور روشنگر نحوه اجرای مصوبات قانون بودجه کل و سایر قوانین مربوط بوده درآمدهای وصولی و هزینه قطعی و اضافه وصولی ها و صرفه جوئی ها را در سطح کل بودجه و متمم بودجه و سایر قوانین مصوب بخوبی روشن میسازد.

۵ - مطالعه لایحه تفریح بودجه و بررسی جداول و صورتحسابهای ضمیمه آن وضع وصولی دولت از منابع مختلف و نیز هزینه از محل این منابع و دریافتها و پرداختهای سازمان برنامه و درآمدها و هزینه های مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعه مستقل را بخوبی مجسم میسازد که بشرح جداول زیر باستحضار نمایندگان محترم میرساند.

۶ - با توجه به صورتحسابهای تفصیلی و جداول و سایر ضمایم لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور و مندرجات بند (۵) گزارش تقدیمی نتیجه اجرای بودجه سال مذکور بشرح زیر بوده است:

الف - از لحاظ درآمدهای عادی پس از مقایسه ارقام وصولی با ارقام پیش بینی شده در بودجه مصوب معلوم میشود:

۱ - درآمدهای عمومی مبلغ (۳۶۵۰۳۳۳۹۹۳/۲۵) ریال) اضافه وصولی داشته است.

۲ - درآمدهای اختصاصی طبقه الف مبلغ (۲۲۳۸۲۶۲۹/۵۰) ریال) اضافه وصولی نشان میدهد.

۳ - درآمد های اختصاصی طبقه ب مبلغ (۸۵۹۶۳۰۵۳۵) ریال) اضافه وصولی داشته است.

در نتیجه در سال ۱۳۴۶ دولت توفیق یافته است مبلغ (۴۵۳۲۳۴۷۱۵۷/۷۵) ریال) اضافه وصولی تحصیل کند.

ب - از لحاظ هزینه های عادی پس از مقایسه مبالغ اعتبارات و اضافه اعتبارات با هزینه های انجام شده معلوم میشود:

۱ - در هزینه های از محل درآمد عمومی با توجه باعتبارات مصوب عمومی مبلغ (۴۳۲۱۶۱۶۷۳۷/۱۷) ریال) صرفه جوئی گردیده است.

۲ - در هزینه های از محل درآمد اختصاصی طبقه الف با توجه باعتبارات مصوب مبلغ (۴۱۶۷۷۱۷۲/۴۰) ریال صرفه جوئی گردیده است.

۳ - در هزینه های از محل درآمد اختصاصی طبقه ب با توجه بمیزان وصولی مبلغ (۲۱۸۱۹۴۴۴۵/۵۰) ریال) صرفه جوئی گردیده است.

در نتیجه معلوم میشود که دولت توفیق یافته است در سال ۱۳۴۶ در هزینه های از محل درآمدهای بودجه عادی مبلغ (۴۵۸۱۴۹۸۳۵۵/۰۷) ریال) صرفه جوئی داشته است.

۷ - بررسی های لازم در مورد اضافه وصولی و نیز صرفه جوئی باین نتیجه رسید که صرفه جوئی در اثر نظارت بیشتر و دقیق تر در هزینه ها فراهم گردیده و اضافه وصولی بعلت اجرای قانون جدید مالیاتهای مستقیم، کارائی دستگاه وصول، اضافه شدن حوزه های مالیاتی و تکمیل سازمان وصول و تشخیص درآمدها بوده است که درخور تذکار و شایان تقدیر است.

۸ - با توجه به نکات ذکر شده و در نظر گرفتن این مطلب که درآمدهای اختصاصی طبقه ب و مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعه مستقل طبق قوانین و مقررات خاص خود وصول و مصرف

شده و دریافتها و پرداختهای سازمان برنامه باستانای مبالغی که از بودجه عمرانی تحت عنوان اعتبار طرحهای عمرانی مستمر در بودجه عمومی ملحوظ گردیده طبق قانون برنامه و مقررات مربوط دریافت و مصرف و حسابرسی شده اند تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور نسبت به درآمدهای عمومی دولت و درآمدهای اختصاصی طبقه الف و هزینه های انجام شده از محل منابع مذکور ساتوجه به گزارش دولت بشرح ماده واحده زیر مورد تصویب کمیسیون بودجه قرار گرفت.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی می گردد.

ماده واحده - لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ کل کشور که ارقام آن از حیث وصولی از محل درآمد عمومی و اختصاصی طبقه الف بالغ بر هفتاد و هفت میلیارد و چهارده میلیون و شصت و چهار هزار و سیصد و سی و شش ریال و پنج دینار (۷۷۰۱۴۰۶۴۳۳۶/۰۵) و از حیث هزینه از محل منابع مزبور بالغ بر هفتاد و شش میلیارد و هفتصد و میلیون و سیصد و هفتاد هزار و هفتاد و چهل و هشت دینار (۷۶۷۰۰۳۱۷۰۱۷/۴۸) بوده و صحت آن بتأیید دیوان محاسبات رسیده است تصویب میشود.

مخبر کمیسیون بودجه - صدری کیوان

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای حکمت

یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - با اجازه جناب آقای رئیس و نمایندگان محترم، من فکر میکنم با عرایضی که در موقع طرح لوایح تفریح بودجه های سال ۴۴-۴۵ بعرض نمایندگان محترم رساندم و عرض کردم که این لایحه را تفریح بودجه نمیگوئیم کلمه تفریح از فراغت مشتق است ما با گزارشی که امنای ما در دیوان محاسبات بما داده اند فارغ نیستیم (صحیح است) بلکه اول کلام است اول بحث و انتقاد است (صحیح است) بنده خیلی منتظر بودم بعد از عرایضی که در موقع طرح لوایح سال ۴۴-۴۵ تفریح بودجه عرض کردم کمیسیون بودجه اعضای دیوان محاسبات را میخواست و از آنها میپرسید که چرا در گزارش شما به این نواقص اشاره شده آیا از نظر کادر نقصی دارید؟ آیا از لحاظ قوانین نقصی

با وجود آنکه بودجه کل کشور بصورت برنامه ای تنظیم و بتصویب مجلسین رسیده و ارقام هزینه های انجام شده مندرج در ضمائم لایحه تفریح بودجه در مقابل اعتبارات مصوبه در بخشها و قسمتهای هشنگانه بطور تفکیک تهیه شده ولی اجرای قسمت پنجم بودجه راجع به (بر آورد هزینه بخشها و وظیفه ها و برنامه ها) بعلم اینکه حسابهای وزارتخانه ها بطور برنامه ای تنظیم نگردیده مورد عمل قرار نگرفته است.

این هم يك نقص دیگر اما در قسمت ۷ میگوید:

« چون صورت حساب کل مالیه و حسابهای صندوق موضوع ماده ۴۵ و قسمت دوم ماده ۵۱ قانون محاسبات عمومی بدیوان محاسبات تسلیم نشده بنا بر این اجرای ماده ۱۷ قانون محاسبات در خصوص تطبیق حساب وزارتخانه ها با محاسبات کل مالیه و نیز گواهی و اظهار نظر نسبت بوضع واقعی موجودی حسابها و کسری صندوقهای دولتی میسر نگردید.

اینجا يك مسأله بسیار مهم اشاره میشود، بمن در خارج گفته شد که چون قوانین صندوق مال جلوب و سال دیروز با امروز متفاوت است جمعش ممکن نیست، این پاسخگوی مانیست، نمایندگان ملت به نمایندگی ملت بودجه ای را تصویب کردند و در اختیار دولت گذاشته اند

اصل ۱۰۲ متمم قانون اساسی می گوید اعضای دیوان محاسبات امنائی هستند از طرف نمایندگان ملت و با انتخاب آنهاو باید بدخل و خرج رسیدگی کنند و پاسخ بدهند که آیا این بودجه در محل خود خرج شده یا نشده ولی جواب میدهند اظهار نظر نسبت به وضع واقعی موجودی حسابها و تصفیة حساب صندوقهای دولتی میسر نگردید پس گزارشی که از دیوان محاسبات که بایستی گزارش ماهوی باشد و رسیدگی ماهوی باشد و آن گزارش برای ماحجت است چنین میگوید. آیا میشود گفت ما فراغت پیدا کردیم، و امروز تفریح می کنیم بودجه را اینها که امنای ما هستند چنین می گویند تا شما چه بگوئید؟ (احسن).

رئیس - آقای صدری کیوان بفرمائید.

صدری کیوان - بنده از همکار عزیزم جناب حکمت بسیار متشکرم که با ایراد فرمایشاتی باعث شدند

که من در اینجا توضیحاتی بعرض مجلس مقدس شورای ملی برسانم در مورد اینکه فرمودند کمیسیون بودجه تقدیر نامه ای برای دولت صادر کرده آیا منکر واقعیات میشود شدمنکر بدیهیات میشود شد؟ از آغاز امر و از تاریخ تصویب قانون دیوان محاسبات لوایح تفریح بودجه بطور مرتب به مجلس داده نشده بود و این دولت خدمتگزار حزبی هویدا است که برای اولین مرتبه در مشروطیت لوایح تفریح بودجه را مرتباً تنظیم و تقدیم پارلمان کرده است (صحیح است) ما چه گفته ایم؟ در گزارش کمیسیون بودجه گفته ایم دولت (۷۵/۷۱۵۷۴۷۱۳۳۳/۴۵) ریال اضافه وصولی داشته این اضافه وصولی در اثر نظارت صحیح بوده اگر ما بعنوان کمیسیون بودجه بعرض ساحت مقدس مجلس شورای ملی میرسانیم که دولت در سایه نظارت دقیق و صحیح توانسته اضافه وصولی پیدا کند این تقدیر نامه برای دولت است؟ یا اینکه وظیفه کمیسیون است که این توفیق را بنویسد بهمین ترتیب دولت توانسته (۰۷/۴۵۸۱۴۹۸۳۵۵/۰۷) ریال) صرفه جوئی داشته باشد این صرفه جوئی باز در اثر دقت و مراقبت بوده است ما وقتی این دورقم را دیدیم که دورقم چشمگیری بودند انصاف حکم میکرد که این اقدام دولت را تقدیر نکنیم (صحیح است) اما در مورد قسمت دوم که فرمودند تفریح بودجه نیست با کسب اجازه از مقام ریاست چند بنده از گزارش دیوان محاسبات را تشریح میکنم تا همکار عزیز و گرامی بنده توجه بفرمائید که مسلماً این تفریح بودجه است در مورد بند ۳ که فرمودند دیوان محاسبات عنوان کرده که دولت هر سه ماه یکمرتبه صورت درآمدها و هزینه ها و درآمدهای اختصاصی را طبق قسمت آخر تبصره يك بودجه سال ۱۳۴۶ موظف بوده که بوزارت دارائی و دفتر بودجه ارسال دارد و نشده عرض کنم اولاً بنظر من منظور دیوان محاسبات قسمت آخر تبصره يك قانون بودجه سال ۱۳۴۶ نبوده بلکه قسمت آخر بند يك تبصره يك بودجه برای اینکه این مطلب در قسمت آخر بند ۱ تبصره ۱ نوشته شده بهر حال درآمدهای اختصاصی تا سال ۴۶ بدو طبقه تقسیم میشود یکی درآمدهای اختصاصی طبقه الف که کلا حسابرسی شدند و بررسی شدند و یکی هم درآمدهای اختصاصی طبقه ب

و اینجا گفته شده که درآمدهای اختصاصی را هر سه ماه بفرستند بند ۳ تبصره ۱ قانون بودجه سال ۴۶ را هم توجه بفرمائید آن يك استثنائی بر بند ۱ تبصره (۱) است.

از نظر درآمدهای اختصاصی طبقه وقتی دولت مرتباً این درآمدها را طبق بند ۱ تبصره ۱ موظف است بخزانه بفرستد پس از نظر وصول بوزارت دارائی اعلام شده اند و وزارت دارائی اطلاع پیدا کرده و از نظر هزینه هم توجه بفرمائید در بند ۳ تبصره ۱ که قرائت می کنم نوشته شده: «وجه طبقه ب» درآمدهای اختصاصی به مبلغ که وصول شود در اختیار وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی میباشد و طبق مقررات مربوط مصرف خواهد گردید ، بنابر این این طبقه از درآمدها برابر اجازة ای که قانون بودجه سال ۱۳۴۶ داده خودشان مقررات خاص دارند. بنده آندهم هم خدمتتان عرض کردیم درآمدهای اختصاصی طبقه مقررات خاصی دارند و طبق مقررات خودشان عمل میشود طبق مقررات مربوط مصرف خواهد گردید و خزانه داریکل بلافاصله پس از درخواست وجه از طرف مؤسسات مزبور مبلغ درخواستی را تا معادل وصولی پرداخت میکنند پس ملاحظه فرمودید که موازین قانونی در مورد درآمدهای اختصاصی طبقه ب دقیقاً بمرحله اجرا درآمده این درآمد ها از لحاظ وصول وقتی در خزانه داریکل متمرکز شدند وزارت دارائی کاملاً وقوف پیدا میکند از نظر هزینه طبق بند ۳ تبصره يك موظف نبوده بفرستد اجازة دادیم طبق بودجه سال ۱۳۴۶ بدستگاهها که طبق قوانین خاص خودشان مصرف کنند (فرهادپور - مقررات مصرف دلیل حساب دادن نیست ؟) بنده توضیح میدهم اجازة بفرمائید (فضائلی - یعنی حق نظارت مجلس را ندیده میگیرید ؟) حوصله بفرمائید توضیح میدهم هر چه بفرمائید دلیل و جواب آنرا عرض میکنم در مورد بند ۷ گزارش دیوان محاسبات موضوع ماده ۴۵ و قسمت آخر ماده ۵۱ قانون محاسبات استحضار دارید که لوائح تفریح بودجه از ابتدای امر و مخصوصاً از آغاز اجرای قانون محاسبات عمومی داده نشده با توجه باین مطلب که در حال حاضر بودجه های مملکت مابراساس بودجه برنامه ای تقدیم پارلمان میشود و در

گذشته بودجه هایمان برنامه ای نبوده بلکه بصورت بودجه متداول تقدیم میشده نگاهداری حسابها کارمشکلی بوده و دولت نمیتوانسته این حسابها را نگاهداری کند و باین مناسبت نتوانسته بدیوان محاسبات بفرستد اما در گزارش تفریح بودجه سال ۴۴ عرض کردم که با توجه به قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۴۹ از وقتی که تفریح بودجه ها با توجه به این قانون تقدیم پارلمان میشود دیگر این اشکال را بچشم نخواهیم دید با توجه به بودجه برنامه ای جدید و بودجه های متداول قدیم دولت نتوانسته این حسابها را نگاهداری کند اما از موقعی که قانون محاسبات جدید عمل میشود و لوائح تفریح بودجه براساس قانون جدید عمل میشود مسلم بدانید در تفریح بودجه سال ۵۰ و ۵۱ این اشکال متصور نیست ، قسمت اول راهم که آقای حکمت یزدی خودشان با انصافی که دارند چون من ایشان را مرد منصفی میدانم خودشان تأیید فرمودند که آن مبلغ پیش بینی بود و شرکت فرش نتوانسته بود وصول کند و فرستاده نشده ملاحظه می فرمائید که هیچ ترک اولائی در این لایحه نیست و این لایحه بعنوان تفریح بودجه سال ۱۳۴۶ تقدیم شده و در کمیسیون بودجه دقیقاً ارقام مورد بررسی قرار گرفته و باید گفت دیوان محاسبات گزارشی که تقدیم کرده وجود ناقص علی داشته که با توضیحاتی که بنده عرض کردم مسلماً در لوائح آتی ما که با توجه به بودجه برنامه ای و قانون محاسبات عمومی جدید تنظیم میشود اگر مشکلاتی موجود بوده است دیگر متصور نیست از جناب آقای حکمت یزدی انتظار داشتم که اقدام کمیسیون بودجه و گزارش کمیسیون بودجه و زحمات اعضای محترم کمیسیون بودجه را مورد تأیید قرار بدهند چون در آوردن در يك از این اعداد و ارقام کار مشکلی است برای پیدا کردن هر يك از این اعداد ساعتها وقت صرف شده و ما علاوه بر اینکه در کمیسیون دقیقاً رسیدگی کردیم قبل از کمیسیون مدیرکل نمرکز حسابها معاون وزارت دارائی را نشانندیم و این ارقام را دقیقاً رسیدگی کردیم که بتوانیم این گزارش را تقدیم کنیم امیدوارم که عرایض بنده کافی به مقصود باشد و مورد توجه و عنایت همکاران گرامی و مخصوصاً جناب آقای حکمت یزدی قرار بگیرد (احسنت - احسنت).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی می گیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای اظهار ملاحظات بمجلس سن فرستاده می شود.

۵ - تقدیم سه فقره اصلاح بودجه جهت اطلاع کمیسیون بودجه و يك فقره لایحه بوسیله آقای دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی رئیس - آقای دکتر کاشفی بفرمائید.

دکتر کاشفی (معاون وزارت دارائی) - با کسب اجازة از مقام محترم ریاست سه فقره اصلاح بودجه مربوط بشرکت سهامی صنایع شیر ایران و شرکت حسابرسی وزارت آب و برق و شرکت سهامی آب منطقه فارس به ضمیمه فتو کپی صورت جلسه مجمع عمومی مربوط در اجرای مفاد تبصره يك ماده ۲۷ قانون محاسبات عمومی تقدیم و تقاضا می شود برای اطلاع کمیسیون بودجه ارسال بشود. لایحه دیگری است راجع به شمول تبصره ۲ ماده ۷۳ قانون محاسبات عمومی بشرکت سهامی ذوب آهن که برای تصویب تقدیم میشود.

رئیس - لوائح بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۶ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه پروتکل های اصلاحی کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم پروتکل های اصلاحی کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو مورخ ۷ دسامبر ۱۹۴۴ مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز یکشنبه ۳ اردیبهشت ماه ۱۳۵۱ با حضور آقای دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه و آقای مهندس وثیق معاون وزارت راه لایحه پروتکل های اصلاحی کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون راه - حبیب الله احمدی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو مورخ هفتم دسامبر ۱۹۴۴ را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۶۵ چاپ گردیده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه شور اول را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون پروتکل های اصلاحی کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو

ماده ۱ واحده - پروتکل اصلاحی ماده ۴۵ و پروتکل اصلاحی بند الف ماده ۴۸ و بند ه ماده ۴۹ و ماده ۶۱ و پروتکل اصلاحی بند الف ماده ۵۰ و پروتکل اصلاحی ماده ۴۸ و پروتکل اصلاحی ماده ۵۶ کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو مورخ ۷ دسامبر ۱۹۴۴ که بترتیب در تاریخهای ۱۴ ژوئن ۱۹۵۴ و ۲۱ ژوئن ۱۹۶۱ و ۱۵ سپتامبر ۱۹۶۲ و ۷ ژوئیه ۱۹۷۱ در موترال ورم و وین بتصویب مجمع عمومی سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری رسیده ، تصویب و اجازة تسلیم اسناد الحاق داده میشود.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهرش صفی نیا (مستوفی)

گزارش شور دوم از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه روز پنجشنبه ۱۶ فروردین ماه ۱۳۵۱ با حضور آقایان دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه و مهندس وثیق معاون وزارت راه لایحه مربوط به پروتکل های اصلاحی کنوانسیون بین المللی هواپیمائی کشوری شیکاگو را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون راه - حبیب الله احمدی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۷ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور
راجع به لایحه اصلاح قانون نوسازی و
عمران شهری

رئیس - گزارش شور اول اصلاح قانون نوسازی
و عمران شهری مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون کشور
بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه روز شنبه ۱۳۵۱/۲/۹ با
حضور خانم صوفی معاون وزارت کشور و آقای نیک‌پی
شهردار تهران لایحه شماره ۵۵۷۳۴ مورخ ۱۳۵۰/۱۲/۲۴
دولت راجع باصلاح قانون نوسازی و عمران شهری را
که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۰/۱۲/۲۴ تقدیم و بشماره
۲۵۰ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و تصویب
کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری
ماده ۱ و احده - پاره‌ای از مواد قانون نوسازی
و عمران شهری مصوب آذرماه ۱۳۴۷ شرح زیر اصلاح
میشود:

۱- در بند آخر تبصره يك ماده ۲۳ قانون اصلاح
قانون نوسازی و عمران شهری پس از کلمه مزروعی
عبارت «و باغها» اضافه میشود.

۲ - ماده زیر بعنوان ماده ۳۷ بقانون فوق‌الذکر
اضافه میشود.

ماده ۳۷ - شهرداری پایتخت مجاز است موارد
مذکور در مواد ۸۴ و ۱۱۱ و ۵۴ و بند ۸ تبصره ۲ الحاقی په
ماده ۵۵ قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ و همچنین
تبصره ۵ ماده ۲ و مواد ۱۵ ، ۱۶ ، ۲۲ ، ۳۱ قانون
نوسازی و عمران شهری مصوب سال ۱۳۴۷ را پس از
تصویب انجمن شهر رأساً بموقع اجرا بگذارد.

مخبر کمیسیون کشور - اکبر مسعودی
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای فضائی
تشریف بیاورید.

فضائی - در مورد این لایحه که موضوع آن
اصلاح قانون نوسازی و حق واگذاری قسمتی از

شده باشیم و یا گفته باشیم که آنها محتاج بقیومیت
وزارت کشور هستند ولی شهر تهران یا انجمن شهر
تهران احتیاج بچنین قیومت ندارد بنده شخصاً و تصور
می‌کنم تا جائیکه ما در حزب هم بحث کردیم اکثریت ما
معتقد هستیم اصولاً مداخلات و زلزلت کشور در اینگونه
کارها زیاد است ما در جهت اینکه وزارت کشور نباید
این گونه کارها را تأیید بکند نیستیم ولی معتقد هستیم که
این واگذاری باید بتمام شهرداری‌ها بشود لااقل
شهرداری که سازمانش و آنچه‌ش کافی هست بهمین جهت
از معاون محترم وزارت کشور خواهش کردیم تشریف
ببرند به وزارت کشور و رئیس کمیسیون کشور هم که
همیشه با صبر و حوصله بسخنان ما گوش می‌دهند جلسه
را تعطیل کردند که مطالعه بشود در جلسه دوم مدرک
قاطع‌تری آوردند شخص شهردار تهران را بجلسه
هدایت کردند ایشان تشریف آوردند و استدلال‌هایی
کردند که بنظر من جالب و شنیدنی بود و بنده
قسمتی از آن را عرض میکنم آقای شهردار تهران فرمودند
که حتماً باید شهرداری تهران دارای امتیازات خاصی
باشد همانطور که جبه شهردار تهران باید امتیاز و شکل
خاصی داشته باشد باید شهردار تهران چندبار وزارت

دیده باشد تا وقتی تلفن را بر میدارد و به وزارتخانه‌ای
تلفن می‌کند به تلفنش گوش بدهند و بسیاری از
این قبیل مطالب و این همه شرایط هم که در وجود محترم
ایشان جمع است باز شکایت و ناله داشتند که گاهی اتفاق
می‌افتد که پیشنهادهایشان یکسال ، یکسال و نیم در وزارت
کشور معوق میماند بنده سؤال میکنم که وقتی شهردار
تهران با این امتیازات با این جبه و با این سوابق درخشان
و با این امکانات زیاد پیشنهاد او در وزارت کشور ،
یکسال و یکسال و نیم معوق میماند تکلیف شهرداران
شهرهای دور چیست برای آنها چه باید کرد ؟

اگر واقعاً مسئله معطلی است علت تغییر این قوانین
بخاطر تعطیل ماندن شهرداری تهران هست این مسئله
تعطیلی برای شهرهای دیگر که بیشتر امکان دارد و بیشتر
دچار این محصله و ناراحتی هستند چرا مافکر نکنیم که این
مسائل را هم در آنجا ماحل کنیم بخاطر می‌آورم که سرکار

تخاتم معاون وزارت کشور واقعاً بایک حالت خوش و
حرکت فوق‌العاده و باعلاقه زیادی میرفتند بخارج و تلفن
میکردند که بلکه بتوانند بیک مقدار از این پیشنهادها مورد
قبول وزارت کشور قرار بدهند ولی متأسفانه مایک اشکالاتی
داریم البته فقط ما نداریم تصدیق میکنیم وقتی شما به مباحث
اداری چه آنچه که در امریکا نوشته شده چه آنچه در اروپا
نوشته وجه آنچه علمای علوم اداری نوشته‌اند توجه می‌کنید
می‌بینید باین نکته انگشت می‌گذارند که معمولاً وزراء و
رؤسای کل در نظر هایشان در خطابه‌هایشان راجع به
واگذاری اختیارات داد سخن میدهند ولی وقتی که می‌نشینند
و طرح واگذاری اختیارات را می‌نویسند طرح را طوری
می‌نویسند که باز سر نخ در هر کز باقی بماند و آنها که در ولایات
کار می‌کنند و همیشه فریاد میزنند که باید اختیارات مسا
بیشتر باشد وقتی به مرکز منتقل میشوند و بمرکز اختیارات
می‌آیند تمام آن نطق‌ها و خطابه‌ها فراموش میشود وقتی من
باین مباحث توجه میکنم یکی از این نمونه‌ها خود آقای
سام است ایشان وقتی استاندار بودند دائم اختیارات
می‌خواستند و حالا که وزیر کشور شده‌اند خیلی بزحمت
حاضرند بمجامع ملی بامورین ملی اختیار بدهند (غضنفری -
دکتر سام بسیار مرد منطقی است) (دکتر دادفر - خود این لایحه
برای واگذاری اختیارات است) اینجاست که باید بقدرت نمائی

آقای شهردار تهران ایمان آورد و البته همانطور که عرض
کردم اصولاً اداره امور شهرداریها که تقریباً کار ابتکاری
خودمان است همیشه این درد سرا برای شهرداریها ایجاد
می‌کند بجای اینکه شهرداریها سرویس بدهند تحکم
می‌کنند شهرداری که آنها نمی‌خواهند تحمیل می‌کنند
مأمور میفرستند برای بازرسی ولی واقعاً برای گرفتن
فوق‌العاده و اضافه کار سرویس متناسب با آن پولی که از
شهرداریها میگیرند نمیدهند مسئله اتحادیه شهرداریها
مسئله ایست که اگر نرضح بگیرد چون شهرداریها آزاد
هستند که در آن اتحادیه باشند وقتی ببینند آن
اتحادیه به آنها سرویس میدهد به آن اتحادیه میروند
ولی اگر دیدند آنرا همانطور در حال چنین
نگاه میدارد و بحال قیومت خودش ادامه میدهد مدیر
عامل و اعضای هیئت مدیره را بجای اینکه از شهرداریها
جمع بشوند و انتخاب کنند خود وزارت کشور انتخاب

می کند و بالاخره اتحادیه های شهرداریها آنطور که اثر باید داشته باشد ندارد آنطور که در سایر کشورهای دیده و ملاحظه میشود اصلاً دیده نمیشود جز اینکه جمله ای بنویسند و توزیع کنند و با طرحهای ارشادی بفرستند البته انصاف نمیدانم که تمام نارسائی های شهرداریها را به گردن وزارت کشور ببندیم این واقعاً از انصاف و حقیقت دور است و مصلحت آنست که هیچ وقت برخلاف انصاف صحبت نکنیم (مصطفوی - مقداری هم مربوط به استانداران سابق است) همین شهرداری تهران را ملاحظه بفرمائید آقای شهردار میفرمایند اسفالت هایی که من کردم هنوز بجای خودش محکم و باقی است هنوز ما شخصی فکر میکنیم هنوز فرد سازمانی نشده ایم مردم شهر تهران با شهردار چه کار دارند من کیست لاف لا شما که ۹ سال برس کار هستید مردم منتظرند که شهرداری کار خودش را خوب بکند حالا آقای نیک پی شهردار هستند یا دیگری فرق نمیکند بله خیابانهائی را که زودتر پاک کردید کمتر آسیب دیده خیابانهائی که دیرتر پاک کردید آسیب دید چون رو بهم یخ زده شد چرا فقط شمال را پاک کردید جنوب را پاک نکردید و گفتید که شمال ترافیکش بیشتر است آیا واقعاً شمال ترافیکش بیشتر است؟ جنوب شهر که نمیشود عبور کرد شما ملاحظه بفرمائید امروز اتفاقاً از این بلوار الیزابت میگذشتم چشمم افتاد باین نارونهای زیبا که شاخه های آن شکسته شده بود آنقدر نظم در کارند داشتند که وقتی برف میآمد آن شاخه ها را پاک کنند (دکتر فروزین - برف در نصف شب آمد) خواهش میکنم بروید باین درخت ها نگاه کنید که چقدر شاخه هایش شکسته است و چطور زیبایش را از دست داده در حالیکه این بلوار جمعیت را بخودش کشیده بود و عصرها خانم ها با بچه ها و خانواده خود بگردش می آمدند. (دکتر پرتو اعظم - در همه جای دنیا وقتی برف سنگینی میآید درخت ها می شکنند) میفرمائید در همه جای دنیا اینطور است اینطور نیست اگر سازمانی داشته باشند که وقتی سیل می آید دیگر احتیاج بدستور جدید نیست رئیس معلوم اعضای آن معلوم جای آن معلوم هر سال هم چنداموری داشته باشند که همه جای دنیا می کنند درست اما خوشبختانه از جناب آقای شهردار در همین جلسه کمیسیون

کشور شنیدیم که فرمودند وقتی بانگلستان رفتیم به آلمان رفتم سازمان آنها را دیدم سازمان شهرسازی آنها را دیدم گفتیم سازمان شهرسازی شما غلط است بیاید به تهران بشما بیاموزیم خیلی خوشحال شدم خیلی هم افتخار میکنم که چنین شهردار متکی بنفسی داریم اما یک مقداری توجه بیشتر آقایان بفرمائید این پول نوسازی عوارض نوسازی را که می خواهند بدهند واقعاً لازم است که اینطور مردم پشت سر هم بایستند خیلی خوب است که شهردار طبلستان زیبا داشته باشد ولی احترام مردم را حفظ کنید مگر مشکل است که صورت حساب مردم را بفرستند بخانه هایشان چرا این چیزها را عمل نمیکنند یک دفعه میروید یک پروانه ساختمان بخواهید (احتشام شهیدی - آیا باید مردم همه پول نوسازی را در اسفند ماه بدهند؟) کجا باید این را تنظیم بکنند هدایت دستگاه لازم است پارسال بدون زیر زمین پول را دادند امسال زیر زمین را هم حساب کردند در جایی که مردم رفتند مطابق سال گذشته پول به بانک دادند و حالا می گویند درست نیست اینها مشکلاتی است که باید توجه کرد آن قضیه پارکینگ که تصویب شد که عمارتهای بزرگ بایندنگهای بزرگ بایندارای پارکینگ باشند ولی سازمان شهرداری یک پولی بابت پارکینگ میگیرد و معاف میکند از ساختن پارکینگ

بعنوان اینکه بعد پارکینگ بسازند این صحیح است؟ این صحیح نیست این اتومبیل های وزارخانه ها که پارکینگ ندارند تمام دور آن خیابان محل کار را گرفته اند و ایجاد زحمت میکنند این را باید حل کنید فکری برای پارکینگ شهر بکنید این ترافیک تهران و محل ترافیک تهران را دولت جدی نگرفته است این امر از عهده شهرداری تهران بر نمیآید همانطور که لوله کشی تهران احتیاج پیدا کرد که یک سازمان مستقلی داشته باشد ترافیک تهران را باید بصورت یک سازمان مستقلی بنشینید فکر کنید تقریباً برای همه مسلم است که شهر چهار میلیونی امروز را نمیشود باین ترتیب که همه اتومبیل ها را در یک صف کشید اداره کرد اینها مسائلی است که وجود دارد اما برگردیم باصل قضیه صحیح نیست که یک قانونی بگذاریم که بین یک شهر نشین خارج تهران و شهر نشین داخل تهران که عضو انجمن شهر شده است حقوق نابرابر قائل شویم و این بهمین وجه درست نیست متشکرم.

رئیس - آقای دکتر انوشیروانی بفرمائید.
دکتر انوشیروانی - من در اول جلسه تقاضا کرده بودم در کلیات عریضی بعرض برسانم از اینکه نماینده فراکسیون حزب مردم مخالفتی کردند اطلاع نداشتیم بنده افتخار ندارم که عضو کمیسیون کشور باشم در روزنامه خواندم که مطالبی از طرف آقایان عنوان شده و مخالفت هائی باین لایحه صورت گرفته بنده خواستم این جاز معاون محترم وزارت کشور و مخیر محترم کمیسیون کشور تقاضا کنم توضیحات بیشتری راجع باین لایحه داده شود که همه در جریان قرار بگیرند و غرض بنده جواب بفرمایشات آقای فضائی نیست و مسلماً مخیر کمیسیون مطالبی خواهند فرمود من فکر میکنم دولت در نهایت بزرگوار و وسعه صدر این لایحه را بمجلس تقدیم کرده و در جهت سپردن بیشتر کار مردم بدست مردم و فراهم کردن وسائل انجام بسرعت کار بطور کلی است و اساس این لایحه بر این عنوان قرار گرفته است که کارهای شهرداری تهران که حساسیت بیشتری دارد ناجائیکه جناب فضائی هم میفرمایند برای تهران یک سازمان مستقل ترافیک در نظر گرفته شود حالا که اینقدر فرق دارد چنین شهری با اوضاع و احوالی که ما می بینیم این حق را هم دارد که امتیازات بیشتری از سایر شهرستانها و از بوکان بنده داشته باشد البته بنده نمیخواهم تخطئه کنم آقایان نمایندگان را که عقیده دارند این اختیار باید به انجمن شهر شهرستانها هم داده شود - اما ما اینجا نماینده تهران یا شیراز یا بوکان نیستیم ما مسئول حفظ مصالح مملکت هستیم و باید به بینیم چه چیزی برای فلان جا خوب است و برای فلان جا بد است ابتدای عریضم گفتم که تقدیم این لایحه نهایت حسن نیت دولت را می رساند برای اینکه اختیارات انجمن شهر بیشتر شود و کار مردم بمرم ارجاع شود و معتقدم که خانم معاون محترم وزارت کشور توضیح بفرمایند برای روشن شدن نمایندگان که در ظرف سه سالی که از اجرای قانون نوسازی گذشته چه تغییراتی در تهران روی داده است که ایجاد کرده برای انجمن شهر تهران و شهردار تهران این اختیارات فوق العاده را بوجود بیاوریم و برای ما بفرمایند و میخواهم از وزارت کشور این سؤال را بکنم

که آیا باین موادی که تصویب خواهد شد وزارت کشور از خود سلب مسئولیت نخواهد کرد یعنی باین صراحت که ما اختیاراتی را که وزارت کشور دارد قانونی که سه سال پیش بتصویب رسیده اگر فردا انتقادی از کار شهرداری پیش بیاید آیا وزارت کشور باز هم خودش را مسئول میدانند یا خیر من حتی راجع به شهرداری تهران تقاضایم این است که توضیحات بیشتری داده شود که ماقانع شویم و برخلاف عقیده اکثر نمایندگان به این گونه اختیارات که به انجمن های شهرستانها داده شده عقیده ندارم و مخالفم از اسم بردن در مجلس خوشم نمی آید ولی بعرض جناب فضائی می رسانم که ایشان برای شهرداریها و جاهائی اختیار می خواهند که متأسفانه مردم زیاد به آنها در گذشته خوشبین نبودند آقای فضائی شهرداری بود در کرمانشاه که از لحاظ سواد سحر را با صادمینوشت و یک انبار غله اش گم شد و هنوز هم پیدانشده شما میخواهید باین شهردار اختیار بدهید؟

فضائی - من نمیدانم این شخص کی است ولی بهرحال مسئول وزارت کشور است.

دکتر انوشیروانی - لابد به پیشنهادات استاندار بوده اسمش را میگویم آقای سلیمانی است که یک وقت فرماندار بود و ما میشناختیم یک وقت شنیدیم یک انبار غله اش گم شده و با تمام کوشش هائی که شد نمیدانم پیدا شد یا نه و الآن یک طرحی هم برای اصلاح قانون انجمن شهر مثل اینکه در دست مطالعه است و بنده نمیدانم علت اینکه سرعت بخرج داده اند که این قانون هم بتصویب برسد چی بوده در صورتیکه من ابتدا هم فکر کردم این مواد خیلی مهم است سرکار خانم معاون وزارت کشور که در این حیص و بیص شما با این مواد هر نوع اختیاری را در شهر تهران به آقای شهردار تهران میدهید (خانم صوفی - اختیار نیست) (اکبر مسعودی - بهیچوجه اینطور نیست) و بنده میخواهم معاون محترم وزارت کشور توضیح بدهند که آقایان روشن بشوند اگر اینها یک شخص معینی بود با طرز کاری که آقای دکتر نیک پی نشان داده اند که واقعاً عقیده دارم بر منوال صحیحی بوده و اگر برای یک مدت و یک شهردار بود احتیاج به توضیح نداشت ولی با این وسعتی که دارد خیلی لازم

می کند و بالاخره اتحادیه های شهرداریها آنطور که اثر باید داشته باشد ندارد آنطور که در سایر کشورهای دیده و ملاحظه میشود اصلاً دیده نمیشود جز اینکه جمله ای بنویسند و توزیع کنند و یا طرحهای ارشادی بفرستند البته انصاف نمیدانم که تمام نارسائی های شهرداریها را به گردن وزارت کشور ببندیم این واقعاً از انصاف و حقیقت دور است و مصلحت آنست که هیچ وقت برخلاف انصاف صحبت نکنیم (مصطفوی - مقداری هم مربوط به استانداران سابق است) همین شهرداری تهران را ملاحظه بفرمائید آقای شهردار میفرمایند اسفالت هائی که من کردم هنوز بجای خودش محکم و باقی است هنوز ما شخصی فکر میکنیم هنوز فرد سازمانی نشده ایم مردم شهر تهران با شهردار چه کار دارند من کیست لاف شما که ۹ سال بر سر کار هستید مردم منتظرند که شهرداری کار خودش را خوب بکند حالا آقای نیک پی شهردار هستند یا دیگری فرق نمیکند بله خیابانهائی را که زودتر پاک کردید کمتر آسیب دیده خیابانهائی که دیرتر پاک کردید آسیب دید چون رویهم یخ زده شد چرا فقط شمال را پاک کردید جنوب را پاک نکردید و گفتید که شمال ترافیکش بیشتر است آیا واقعاً شمال ترافیکش بیشتر است؟ جنوب شهر که نمیشود عبور کرد شما ملاحظه بفرمائید امروز اتفاقاً از این بلوار الیزابت میگذشتم چشم افتاد باین نارونهای زیبا که شاخه های آن شکسته شده بود آنقدر نظم در کارنداشتند که وقتی برف میآمد آن شاخه ها را پاک کنند (دکتر فروزین - برف در نصف شب آمد) خواهش میکنم بروید باین درخت ها نگاه کنید که چقدر شاخه هایش شکسته است و چطور زیباییش را از دست داده در حالیکه این بلوار جمعیت را بخودش کشیده بود و عصر ها خانم ها با بچه ها و خانواده خود بگردش می آمدند. (دکتر پرتو اعظم - در همه جای دنیا وقتی برف سنگینی میآید درخت ها می شکنند) میفرمائید در همه جای دنیا اینطور است اینطور نیست اگر سازمانی داشته باشند که وقتی سیل می آید دیگر احتیاج بدستور جدید نیست رئیس معلوم اعضای آن معلوم جای آن معلوم هر سال هم چند اموری داشته باشند که همه جای دنیا می کنند درست اما خوشبختانه از جناب آقای شهردار در همین جلسه کمیسیون

کشور شنیدم که فرمودند وقتی بانکگلستان رفتیم به آلمان رفتیم سازمان آنها را دیدیم سازمان شهرسازی آنها را دیدیم گفتیم سازمان شهرسازی شما غلط است بیاید به تهران بشما بیاموزیم خیلی خوشحال شدم خیلی هم افتخار میکنم که چنین شهردار منکی بنفسی داریم اما یک مقداری توجه بیشتر آقایان بفرمائید این پول نوسازی عوارض نوسازی را که می خواهند بدهند واقعاً لازم است که اینطور مردم پشت سر هم بایستند خیلی خوب است که شهردار طیلسان زیبا داشته باشد ولی احترام مردم را حفظ کنید مگر مشکل است که صورت حساب مردم را بفرستند بخانه هایشان چرا این چیزها را عمل نمیکند يك دفعه میروید يك پروانه ساختمان بخواهید (احتشام شهیدی - آیا باید مردم همه پول نوسازی را در اسفند ماه بدهند؟) کجا باید این را تنظیم بکنند هدایت دستگاه لازم است پارسال بدون زیرزمین پول را دادند امسال زیرزمین را هم حساب کردند درجائی که مردم رفتند مطابق سال گذشته پول به بانک دادند و حالا می گویند درست نیست اینها مشکلاتی است که باید توجه کرد آن قضیه پارکینگ که تصویب شد که عمارتهای بزرگ بیلدینگهای بزرگ باید دارای پارکینگ باشند ولی سازمان شهرداری يك پولی بابت پارکینگ میگیرد و معاف میکند از ساختن پارکینگ بعنوان اینکه بعد پارکینگ بسازند این صحیح است؟ این صحیح نیست این اتومبیل های وزارتخانه ها که پارکینگ ندارند تمام دور آن خیابان محل کار را گرفته اند و ایجاد زحمت میکنند این را باید حل کنید فکری برای پارکینگ شهر بکنید این ترافیک تهران و محل ترافیک تهران را دولت جدی نگرفته است این امر از عهده شهرداری تهران بر نمی آید همانطور که لوله کشی تهران احتیاج پیدا کرد که يك سازمان مستقلی داشته باشد ترافیک تهران را باید بصورت يك سازمان مستقلی بنشینید فکر کنید تقریباً برای همه مسلم است که شهر چهار میلیون امروز را نمیشود باین ترتیب که همه اتومبیل ها را در يك صف کشید اداره کرد اینها مسائلی است که وجود دارد اما برگردیم باصل قضیه صحیح نیست که يك قانونی بگذرانیم که بین يك شهر نشین خارج تهران و شهر نشین داخل تهران که عضو انجمن شهر شده است حقوق نابرابر قائل شویم و این بهمین وجه درست نیست متشکرم.

رئیس - آقای دکتر انوشیروانی بفرمائید.
دکتر انوشیروانی - من در اول جلسه تقاضا کرده بودم در کلیات عریضی بعرض برسانم از اینکه نماینده فراکسیون حزب مردم مخالفتی کردند اطلاعی نداشتم بنده افتخار ندارم که عضو کمیسیون کشور باشم در روزنامه خواندم که مطالبی از طرف آقایان عنوان شده و مخالفتهایی باین لایحه صورت گرفته بنده خواستم این جا از معاون محترم وزارت کشور و مخبر محترم کمیسیون کشور تقاضا کنم توضیحات بیشتری راجع باین لایحه داده شود که همه در جریان قرار بگیرند و غرض بنده جواب بفرمایشات آقای فضائی نیست و مسلماً مخبر کمیسیون مطالبی خواهند فرمود من فکر میکنم دولت در نهایت بزرگواری و سعه صدر این لایحه را بمجلس تقدیم کرده و در جهت سپردن بیشتر کار مردم بدست مردم و فراهم کردن وسائل انجام بسرعت کار بطور کلی است و اساس این لایحه بر این عنوان قرار گرفته است که کارهای شهرداری تهران که حساسیت بیشتری دارد تا جائیکه جناب فضائی هم میفرمایند برای تهران يك سازمان مستقل ترافیک در نظر گرفته شود حالا که اینقدر فرق دارد چنین شهری با اوضاع و احوالی که ما می بینیم این حق را هم دارد که امتیازات بیشتری از سایر شهرستانها و از بوکان بنده داشته باشد البته بنده نمیخواهم تخطئه کنم آقایان نمایندگان را که عقیده دارند این اختیار باید به انجمن شهر شهرستانها هم داده شود اما ما اینجا نماینده تهران یا شیراز یا بوکان نیستیم ما مسئول حفظ مصالح مملکت هستیم و باید به بینیم چه چیزی برای فلان جا خوب است و برای فلان جا بد است ابتدائی عریضم گفتم که تقدیم این لایحه نهایت حسن نیت دولت را می رساند برای اینکه اختیارات انجمن شهر بیشتر شود و کار مردم بمردم ارجاع شود و معتمد که خانم معاون محترم وزارت کشور توضیح بفرمایند برای روشن شدن نمایندگان که در ظرف سه سالی که از اجرای قانون نوسازی گذشته چه تغییراتی در تهران روی داده است که ایجاب کرده برای انجمن شهر تهران و شهردار تهران این اختیارات فوق العاده را بوجود بیاوریم و برای ما بفرمایند و میخواهم از وزارت کشور این سؤال را بکنم

که آیا باین موادی که تصویب خواهد شد وزارت کشور از خود سلب مسئولیت نخواهد کرد یعنی باین صراحت که ما اختیاراتی را که وزارت کشور دارد و قانونی که سه سال پیش بتصویب رسیده اگر فرداً انتقادی از کار شهرداری پیش بیاید آیا وزارت کشور باز هم خودش را مسئول میدانند یا خیر من حتی راجع بشهرداری تهران تقاضایم این است که توضیحات بیشتری داده شود که ماقانع شویم و برخلاف عقیده اکثر نمایندگان به این گونه اختیارات که به انجمن های شهرستانها داده شده عقیده ندارم و مخالفم از اسم بردن در مجلس خوشم نمی آید ولی بعرض جناب فضائی میرسانم که ایشان برای شهرداریها و جاهائی اختیار می خواهند که متأسفانه مردم زیاد به آنها در گذشته خوشبین نبودند آقای فضائی شهرداری بود در کرمانشاه که از لحاظ سواد سحر را با صادمینوشت و يك انبار غله اش گم شد و هنوز هم پیدا نشده شما میخواهید باین شهردار اختیار بدهید؟

فضائی - من نمیدانم این شخص کی است ولی بهرحال مسئول وزارت کشور است.

دکتر انوشیروانی - لابد به پیشنهادات استاندار بوده اسمش رامیگویم آقای سلیمانی است که يك وقت فرماندار بود و ما میشناختیم يك وقت شنیدیم يك انبار غله اش گم شده و با تمام کوششهایی که شد نمیدانم پیدا شد یا نه و الآن يك طرحی هم برای اصلاح قانون انجمن شهر مثل اینکه در دست مطالعه است و بنده نمیدانم علت اینکه سرعت بخرج داده اند که این قانون هم بتصویب برسد چی بوده در صورتیکه من ابتداء فکر کردم این مواد خیلی مهم است سرکار خانم معاون وزارت کشور که در این حیص و بیص شما با این مواد هر نوع اختیاری را در شهر تهران به آقای شهردار تهران میدهید (خانم صوفی - اختیار نیست) (اکبر مسعودی - بهیچوجه اینطور نیست) و بنده میخواهم معاون محترم وزارت کشور توضیح بدهند که آقایان روشن بشوند اگر اینها يك شخص معینی بود باطرز کاری که آقای دکتر نیک پی نشان داده اند که واقعاً عقیده دارم برموال صحیحی بوده و اگر برای يك مدت و يك شهردار بود احتیاج به توضیح نداشت ولی با این وسعتی که دارد خیلی لازم

است که توضیح داده شود تا روشن بشویم من يك پیشنهاد هم تقدیم خواهم کرد که يك ضرب الاجلی برای وزارت کشور تعیین کنیم که جواب شهرداریها را برای تهران یا شهرستانها اگر جواب تأیید یا رد مستدل نداد آنوقت نظر انجمن شهر اجرا شود و بنظر بنده مشکل همه گارها حل خواهد شد و ما مسئولیت را از دولت میخواستیم و نمی توانیم مسئولیتها را به اختیار انجمن های شهرستانها یا انجمن شهر تهران یعنی انجمن های بدون مسئولیت بگذاریم این پیشنهاد را خواهم کرد و فکر میکنم باین توضیح روشن تر بشود.

رئیس - آقای اکبر مسعودی بفرمائید.

اکبر مسعودی (مخبر کمیسیون کشور) - مثل اینکه در اساس لایحه هیچ اختلاف نظری بین اکثریت و اقلیت نیست اصولاً بنظر من این لایحه يك قدم جلو است و مسلماً دولت خواسته است برفع مردم يك تصمیمی بگیرد و در اجرای نظریه ای است که همه ما معتقدیم امور مردم باید بدست مردم سپرده شود انجمن شهر يك انجمنی است که جنبه قانونی دارد و بنظر من نظارت وزارت کشور در امر انجمن از نظر حقوقی شاید درست نباشد و حالاً دولت آمده است يك مقداری از این نظارت را خواسته بردارد بنظر من مخالفت باین لایحه به چه وجه جایز نیست این جا صحبت شد که نا برابری پیش می آید برای شهرداری تهران و سایر شهرداریها چنین چیزی نیست خودتان تصدیق کردید وضع شهر تهران يك وضع استثنائی است وقتی میفرمائید مثلاً برای امر ترافیک در تهران بیابند يك سازمان جداگانه درست کنند معلوم است که شهرداری تهران چقدر وضعیتش با سایر شهرها فرق دارد از لحاظ حقوقی فرمودید اشکال دارد بنظر بنده هیچ اشکالی ندارد که وزارت کشور يك مقدار از نظارت خود را در مصوبات انجمن شهر بخود انجمن واگذار کند در کمیسیون روی این موضوع خیلی صحبت شد همانطور که عرض کردم همه با اساس موضوع موافقت و مسئله ای نیست و مسئله نظارت شهرداری موارد بسیار زیادی دارد در قانون شهرداری در این لایحه يك مقدار واگذار کرده اند بانجمن شهر و شهردار دلائل آورد در کمیسیون که ما پذیرفتیم برای اینکه يك شهر چهار میلیونی با شهرهای

دیگر خیلی فرق دارد يك مسائلی يك احتیاجاتی يك فوریت هائی هست در شهر تهران که ممکن است در سایر شهرستانها نباشد و مسلماً نیست من فکر میکنم هیچك از شهرداریهای شهرستانهای ایران هم يك چنین ایرادی نگیرند که چرا برای تهران چنین وضعیتی پیش می آید نه خیر وضع تهران استثنائی است اینجا نفی کردند تمام اقدامات شهرداری را در صورتیکه اینطور نیست شهرداریها کار کرده اند در امر عمران و آبادی پیشقدم بوده اند و کارهای عمده ای صورت گرفته و ما نباید منکر بشویم بخصوص همین چند سال اخیر اقدامات مهمی در جهت ترفیه حال مردم برداشته شده است و این قانون بطوریکه در متنش ملاحظه میفرمائید در بعضی از موارد مذکور اختیارات را وزارت کشور تفویض کرده است نه امور اساسی و مهمه که هنوز بعهده وزارت کشور است و نظارت خواهد کرد و اگر مصوبات انجمن شهر مغایر باشد با اصول قانونی و سیاست کلی باز هم وزارت کشور نظارت دارد و جلوگیری خواهد کرد و بنظر بنده در اساس موضوع مخالفتی نیست و موضوع در جهت رفاه مردم تهران است و اختیارات بیشتر برای مردم تهران که انجمن شهر نماینده آنها است و باز هم اگر پیشنهاداتی باشد در کمیسیون مورد توجه واقع خواهد شد و بهر حال این قانون در جهت سپردن کار مردم بدست مردم است و يك مقدار از آنها به انجمن شهر تهران واگذار شده وزارت کشور معتقد است که در آینده هر کدام از شهرداریهای شهرستانها احتیاج داشته باشند و ضرورت ایجاد کند این قانون عمومیت پیدا خواهد کرد دیگر عرضی ندارم.

رئیس - آقای سمعی بفرمائید.

سمعی - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست يك مطلبی که ما بارها گفتیم و باز خواهیم گفت که شاید روزی تأثیر مثبت داشته باشد این است که اصولاً کمیسیونهای مجلس شورای ملی برای این است که لوایحی که در آن مطرح میشود بدقت مورد بررسی قرار بگیرد و احیاناً اگر پیشنهاد هائی میشود پیشنهادات اصولی و منطقی در کمال آزادی بحث بشود و نتیجه گرفته شود ولی بنده باید عرض کنم متأسفانه که در کمیسیونها این مطلب باین شکل انجام نمیشود.

چند نفر از نمایندگان - هیچ چنین چیزی نیست.

سمعی - الان نمونه اش را عرض میکنم بکبار گفتیم باز هم میگویم صرفاً تعصب خشک حزبی در آنجا حکومت میکند.

دکتر الموتی - شما کدام پیشنهاد خوبی را دادید که قبول نشد یکی را بفرمائید.

سمعی - اگر جناب آقای رئیس نفرمائید که از موضوع خارج شدی عرض میکنم همین چندی پیش در مورد معدن مس سرچشمه بتصدیق بسیاری از آقایان که آمدند بیرون و به بنده گفتند که بهترین پیشنهاد بود که من بمجلس دادم و توضیح هم دادم که باید عنوان ریاست هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت مس یک نفر باشد هم از لحاظ صرفه جوئی هم از لحاظ مدیریت این منطقی ترین پیشنهاد بود (دکتر الموتی - خودتان میفرمائید منطقی) و آقایان روی تعصب رأی گرفتید و رد شد و همین را میخواستیم بگویم که گروه ما رفقای ما همیشه پیشنهادات اصولی داده اند و هیچوقت قبول نکرده اند بعنوان اینکه اکثریت هستید برای نمونه این لایحه که مطرح بود همانطور که جناب آقای فضائی هم فرمودند ما آنرا بدقت مورد بحث قرار دادیم و تصادفاً دیدیم عده ای از دوستان ما که عضو فراکسیون حزب ایران نوین هستند با ما همصدا هستند و در موافقت با ما صحبت میکردند ولی بعد موقع رأی دیدیم برخلاف میل باطنی خودشان رأی دادند (مصطفوی بنده توضیح می دهم بهیچوجه این طور نیست) و شاید آن تلفن ها که آقای فضائی اشاره کردند بی تأثیر نبود این مسائل بوده و نباید در کمیسیون پیش بیاید در کمیسیون هر کس باید آزادانه بتواند بحث کند (دکتر فروزین - کسی که مانع صحبت نیست) و تعصب میخواستیم بگویم ناجائی است که يك لایحه ای که مربوط بدولت است و مطرح می شود و آقای شهردار هم تشریف آورده بودند که آقای فضائی هم اشاره کردند سعی شد که يك واو کم و زیاد نشود، چرا نشود؟ اگر چنانچه احتیاج نبوده این که لوایح دولت را بررسی کنند و نباید يك واو پس و پیش بشود (احتشامی - چرا بشود؟) چرا نشود و چرا لوایح را بمجلس می آورند این تعصب است من بجناب دکتر الموتی خیلی هم ارادت دارم ولی این

تعصب است و باید از بین برود این را بنده بارها پشت این تریبون گفتم و باز هم میگویم البته دیسیپلین و انضباط حزبی باین تعصب فرق دارد بنده شخصاً معتقد هستم که باید در حزب دیسیپلین حزبی باشد ولی با تعصب خشک فرق دارد و اما در مورد این لایحه البته جناب آقای فضائی باین شیرین و نغز خودشان حق مطلب را ادا کردند بنده میخواستیم بگویم که باین اختیار دادن به انجمن های شهر مخالف نیستیم بلکه موافق هم هستیم ولی مهم تبعیضی است که بین اعضای انجمن شهر تهران و اعضای انجمن شهرستانها قائل می شوید از کجا معلوم است که سواد و کمال و شخصیت اعضای انجمن شهر شهرستانها کمتر از اعضای انجمن شهر تهران باشد چنین چیزی نیست اغلب در انجمن شهر شهرستانها افراد تحصیل کرده مردمانی که واقعاً سالها خدمت کرده اند بآب و خاک خودشان و تجربیات فراوانی کسب کرده اند عضو انجمن شهر هستند چطور ما بیائیم برای او این توانائی و قدرت قانونی را قائل نشویم ولی برای انجمن شهر تهران قائل بشویم باید هم برای انجمن شهر تهران این اختیار را قائل بود و هم برای انجمن شهر شهرستانها اعضای انجمن شهر شهرستانها به اوضاع و احوال شهرستان خودشان و بناقص و کمبود شهر خودشان وارد هستند چه اشکالی دارد که آنها اجازه داشته باشند که مثلاً بودجه خودشان را بتوانند تنظیم کنند بعقیده من آنطور که اعضای انجمن شهر به وضع شهر خودشان مسلط هستند وزارت کشور مسلط نیست این بنظر من يك نوع اهانت به اعضای انجمن شهر شهرستانها می تواند باشد اغلب اعضای انجمن شهر را ما داریم که تحصیل کرده هستند P.H.D دارند مهندس هستند دکتر هستند خوب چاره اینها اختیار داده نشود (مهندس صائبی - تنها بودجه نیست آقای سمعی موارد دیگر هم هست) البته يك نکته ای هم در این تبعیض هست که بنده در کمیسیون کشور عرض کردم که باز این امتیازی است که به شهر تهران داده میشود و به شهرستانها داده نمیشود این خودش باعث جلب و جذب جمعیت به تهران میشود الان دولت خودش با شکل تراکم جمعیت در تهران درگیری دارد وقتی شما اینهمه امتیازات برای شهر تهران قائل میشوید این خودش باعث

جلب جمعیت از شهرستانها به تهران است و به آقای شهردار تهران در کمیسیون من این نکته را تذکر دادم که امروز اگر ۳ میلیون جمعیت است فردا ۴ میلیون خواهد شد و نباید این امتیازات برای شهر تهران باشد اگر آن عضوانجمن شهری که مثلا در شهرستان رشت یا اصفهان یا سایر شهرستانها زندگی می کند به بیند که رعایت شخصیتش شده است و قانون باو همه جور اختیار داده و تبعیض بین او و تهران قائل نشده دلیل ندارد شهردار را اول کند و به تهران نباید نکته دیگری که بنظر من قابل توجه است در مورد انقلاب اداری است این یکی از انتقاداتی است که همیشه بدولت وارد است در اینجا یکی از طرفی که انقلاب اداری را میشود پیاده کرد حذف مکاتبات و تشریفات زائد است این نکته را عرض کنم شما اگر چنانچه برای شهرستانها هم این اختیارات را قائل بشوید در حقیقت قدمی برای پیاده کردن انقلاب اداری جلو گذاشته اید مکاتبات زائدی که در وزارت کشور هست به بیند مثلا فلان شهرداری نامه ای نوشته است ماهها بلکه سالها بعد وزارت کشور جواب آن شهرداری را داده است این که انقلاب اداری نمیشود ولی اگر چنانچه این اختیارات به بعضی از این شهرداریها که امکانات در اختیارشان است داده شود جلوگیری از مکاتبات زائد خواهد کرد که در نتیجه کمک به پیاده شدن انقلاب اداری می کند در اینجا گفته شد و شاید بعد هم بگویند که همه شهرداریها امکانات شهرداری تهران را ندارند تا این اختیارات به آنها داده شود بنده میخواهم بگویم که هر شهری به نسبت جمعیت خودش امکانات دارد مثلا فرض کنید حوزه انتخابیه بنده که شهرش در حدود ۱۵۵ هزار نفر جمعیت دارد احتیاج ندارد که ده نفر مهندس آرشیتکت داشته باشد شاید یکی دو نفر تکنیسین ماهر بتواند تشکیلات فنی آنجا را اداره کند ولی البته در شهر تهران تشکیلات باید وسیع تر باشد بنابراین شهرستانی که امکانات دارد چرا این اختیار را به او ندهیم این سوالی است که تابحال جواب قانع کننده ای به آن داده نشده است چون چطور معلوم میشود وزارت کشور که از طریق مقامات استانداریها و فرمانداریها به وضع شهرداریها وارد میشود اگر تشخیص داد که مثلا شهرستان اصفهان امکانات

نماید این موقعی است که فرض کنیم اصفهان یا آبادان این امکانات برایش هست وزیر کشور هم تشخیص داده است دیگر احتیاجی به آوردن قانون نباشد بتواند وزیر کشور این اختیار را بدهد که شهرداری کار را بهتر انجام بدهد از حوصله ای که بخرج دادید و به عرایض بنده توجه فرمودید متشکرم.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - بنده قصد دفاع نداشتم چون جناب مصطفوی صحبت خواهند کرد و سرکار خانم صوفی هم تشریف دارند و مطالبی خواهند فرمود ولی همکار عزیز ما جناب آقای سمعی مطالبی راجع بکار کمیسیونها بیان فرمودند و من فکر میکنم که کمتر باین کمیسیونها سر میزنند (سمعی) - اینطور نیست در کمیسیونهایی که عضویت دارم شرکت میکنم در کمیسیون کشور هم عضو هستم (خوشبختانه در همین کمیسیون هم عضویت دارند ولی مطلبی اشاره فرمودید که لوائح بصورتی میآید که آنچه دولت میخواهد تصویب میشود و چه وجه، آزادی وجود ندارد (سمعی) - بنده چنین چیزی نگفتم که آزادی وجود ندارد این را نگویید آقای دکتر الموتی این توضیحاتی بود که خواستم عرض کنم که هیچ انصاف نیست که ما اینجا بگوئیم که در مجلس انقلابی آزادی وجود ندارد (سمعی) - بنده برخلاف این مطلبی که گفتید عرض کردم که آزادی وجود دارد، دموکراسی وجود دارد (حالا که تأیید فرمودید من متشکرم که فرمودید آزادی هست (فرهادپور) - ولی اکثریت عددی نمیگذارند ما حرفمان را بکسی بنشانیم) من متشکرم که فرمودید آزادی هست ما حرفمان همین است نه تنها باین صورت وجود دارد بلکه برای اعضای فراکسیون خود ما که این لوائح را در حوزه پارلمانی و در فراکسیون بررسی میکنند اینجا این آزادی کامل وجود دارد ملاحظه فرمودید لایحه پولی و بانکی را انصاف داشته باشید این لایحه را بر روی مطالعه کنید با لایحه ای که دولت آورد مقایسه کنید و پیشنهادهایی که داده شده در حدود ۲۰۰، ۲۵۰ پیشنهاد داده شده اکثراً با تأیید شده و یا نماینده پس گرفته و یا رد شده آزادی همین است ما نه در تأییدش و نه در ردش اصراری نداریم کار را در دوستان اقلیت با فشاری میکنند روی فلان مادامه فلان پیشنهاد میگوئیم این بستگی بنظر

اعضای کمیسیون دارد اگر اعضای يك کمیسیون يك پیشنهاد را قبول کردند یا رد کردند این از اختیارات کمیسیون هست هیچ مقامی حق ندارد ایراد بگیرد شما باین فرمایش حق دوستان اقلیت خودتان را با مال میکنید که پیشنهادات زیادی داده اند و در کمیسیونها تصویب شده میخواهید فردا بگویم صورتش را برایتان در بیاورند بخوانید پس شما که می آید اینجا میگوئید که هیچکس به حرف ما گوش نمی کند اینطور نیست شما در کار سازندگی با ما شریک هستید همانطور که پیشنهاد خود بنده بعنوان يك وکیل که داده میشود رد میشود معلوم نیست آنچه که شما فکر می کنید صحیح باشد شأن دموکراسی این است که باید مطالب شکافته شود يك مطلب دیگر را هم عرض کنم ما اگر راجع به يك مطلبی در حزب و در فراکسیون تصمیم گرفتیم و تأیید کردیم من یک دفعه عرض کردم تشریف بیاورید در حزب بعنوان تماشاچی به بیند همین آقایان وزراء و معاونینی که اینجا تشریف دارند اکثر لوائحی که میآورند با کشمکش شدید روبرو میشود و تعدادی اصلاح میشود و تصویب میشود جناب آقای کاشانی تشریف دارند در جلسه روز یکشنبه لایحه ای آوردند از لایحه ایشان چندین ماده تصویب شد و آقای معتمد وزیر لایحه شان رفت در کمیسیون تخصصی حزب (موسوی) - ایشان هم بعنوان تماشاچی بودند (؟) ایشان نماینده دولت هستند بعنوان مقام رسمیشان میتوانند بیایند و جناب عالی هم میتوانید بعنوان دوست بنده تشریف بیاورید دعوتتان هم میکنیم به بیند اگر واقعا ما لوائح را بررسی نمی کنیم بما تذکر بدهید و آقای موسوی بصلاح دولت خرابی ما هم هست که لوائحی که می آید در هر مرحله ای که هست چه در مراحل حزبی خودمان و چه در مجلس هر نماینده ای کمک کند که لایحه بهتری برای مملکت تصویب شود ما به این اصل معتقد هستیم و به این صورت نیست که لایحه بدون يك واپس و پیش تصویب شود این فرمایش را اصلاح بفرمائید نمونه اش این لایحه بانکی و پولی است نمونه دیگر لایحه افزایش اعتبارات عمرانی برنامه چهارم بود که در اسفند ماه به مجلس آمد ما تقاضای فوریت کردیم به تقاضای شما هم فوریت را پس گرفتیم آقای فرهادپور بودند پیشنهادهایی که کردید آیا قبول شد یا نشد؟ در صورت مذاکرات مجلس ابران هست بنابراین وقتی يك چنین

همکاری بین ما وجود دارد و ما دلمان می خواهد از هر گونه نظر اصلاحی در هر مورد استفاده شود این درست نیست که بفرمائید در کمیسیونها آزادی نیست و یک لایحه واوش پس و پیش نمیشود آزادی هست همانطور که خودتان توضیح دادید و با ما همصدا هستید راجع به این لایحه البته دو نظر هست یک عده معتقد هستند که این لایحه تسری پیدا کند به شهرستانها اختیارات داده شود البته دسته ای معتقد نیستند و دلیشان این است که میگویند یک سلسله مقررات در مملکت هست بایستی هماهنگی داشته باشد ممکن است انجمن شهرستان قم یا رشت یک تصمیم بگیرد انجمن شهرستان قزوین تصمیم دیگری و این موضوع مقداری از مقررات مملکت را بهم میزند چرا برای اینکه انجمن یک شهر می نشیند روی عوارض شهرش تصمیم می گیرد مثلا ۵ درصد و انجمن شهر دیگر ۱۰ درصد و اینها ممکن است یک عدم هماهنگی پیش بیاورد یک دستگاهی باید باشد که هماهنگی بین آنها بوجود بیاورد ما اکثر آ نماینده شهرستانها هستیم بهیچوجه قصد تبعیض نیست که خدای نکرده بگوئیم فلان شخص که در تهران هست تبعیض وجود دارد یا نماینده فلان شهرستان همه اعضای انجمن های شهر افراد ارزنده ای هستند و چون محیط کوچک است بیشتر می توانند کمک بکنند و برای شهر خودشان مفید باشند شهر بزرگی مثل تهران که خودتان میدانید یک شهر استثنائی است در همه جا پایتخت ها وضع استثنائی دارد بنابراین اگر دولت آمده است و میگوید من میخواهم یک قدم بجلو بردارم و این اختیار را بدهم بیایم آزمایشی بکنیم و مصوبه انجمن شهر تهران را خودشان سریع و زود بکنند اگر نتیجه خوب گرفتند گسترش میدهم و اگر نتیجه بد بود باز جنابعالی و بنده ناچاریم بنشینیم لغو کنیم ولی یک کاری نکنیم که این انجمنهای شهرستانها که اول تأسیسشان است و ایراداتی بکار بعضی شان است خدای نکرده دچار اشتباهاتی بشوند که این فکر سپردن کار مردم بدست مردم دچار سستی بشود بنده اینطور فکر میکنم البته پیشنهاداتی بفرمائید دوستان ما هستند وزیر کشور می آید معاونین می آیند در کمیسیون شهردار می آید آقای قوام صدی هم هستند بنشینیم بحث کنیم ببینیم کدام راه حل بیشتر بصلاح مملکت است قطع نظر از اینکه ما خدای

نکرده بخواهیم بگوئیم تبعیضی وجود دارد البته شهر تهران یک وضع خاصی دارد و مقررات خاصی مثل این است که انجمن شهر تهران تصمیم بگیرد که در مورد مترو چنین و چنان بکند و انجمن شهر فلان شهرستان بگوید منم آن اختیار را می خواهم آنجا اصلاح مترو لازم ندارد شهر تهران دو هزار گرفتاری دیگر دارد بهر صورت میخواهم خدمتتان عرض کنم در مورد کار کمیسیونهای مجلس نه تنها تبعیضی وجود ندارد بلکه آزادی کامل وجود دارد و اعضای کمیسیون طبق قانون اساسی اختیارات لازم را دارند که بهر پیشنهادی بخواهند رأی بدهند و هر کدام را نخواستند رأی نمیدهند و هیچ مقامی هم نمی تواند عضو کمیسیون را مکلف کند اگر خود عضو کمیسیون مجلس بهر دلیل خواست یک لایحه رأی میدهد البته این را هم عرض کنم بعلاوه انضباط حزبی که قبلا در فراکسیون حزب اساس لایحه را تصویب می کند ما همه با هم هماهنگی داریم لوابیعی هست که وقتی در فراکسیون مطرح شده عده ای بعنوان مخالف از هم مسلکان ما با آن مخالفت میکنند بهر حال رأی می گیریم اگر تصویب شد مصوبه اکثریت مورد قبول فراکسیون است و ما به آن رأی می دهیم در عین حالی که رعایت کلیه آزادیها میشود آن مسئله انضباط حزبی ما هم محفوظ میماند و هیچ لایحه ای نیست که گفته شود یک «و» از آن پس و پیش نشود هر لایحه ای به مجلس بیاید و هر پیشنهادی میشود و هر چه کمیسیونها و مجلسین ایران تصویب کردند و بنوشیح شاهنشاه رسید بصورت قانون در آمده و اجرا میشود.

رئیس - آقای مصطفوی بفرمائید.

مصطفوی (رئیس کمیسیون کشور) - فرمایشات

جناب آقای دکتر الموتی موجب شد که بنده خیلی مختصر تصدیق بدهم و قبلا عرضی را که میخواستم راجع به کار کمیسیونها عرض کنم جناب آقای دکتر الموتی فرمودند بنده خواستم بنمایندگان محترم اعم از اکثریت و اقلیت عرض کنم که برای هر گونه اصلاحی در این لایحه و لوایح دیگر هیچ جای نگرانی نیست شأن نزول دوشوری بودن لایحه این است که در شور اول که مطرح میشود نباید غیر از اعضای کمیسیون کشور نمایندگان دیگر از مفاد این لایحه اطلاع نداشتند حالا که شور اول مطرح شده

آقایان پیشنهادشان را میدهند اگر پیشنهاد مفیدی بحال مملکت باشد حق این است که توجه شود و خواهد شد و در شور دوم در کمیسیون پذیرفته خواهد شد بنابراین بنظر من دوستان اقلیت بجای گفتن مطالبی که خیلی باین لایحه مربوط نبود حق بود پیشنهادهایشان را میدادند میرفت بکمیسیون آنجا بررسی میشد و تصمیم گرفته میشد اما دوستان عزیز ما بخصوص آقای سمعی یک مقداری بی انصافی کردند، در کمیسیون نه تنها بی انصافی نمیشود و تعصب بخرج نمیدهند بلکه چندان هم مسئله تعصب معنی ندارد و تقریباً بصورت کمیسیونهای تخصصی است که لوایح بررسی میشود و در جلسه علنی هم هیچوقت تعصب خشک وجود ندارد و بارها دیده شده است آقایان نمایندگان اقلیت پیشنهادی داده اند که مفید بوده و آن پیشنهاد مورد توجه قرار گرفته است اما معیار اینکه کدام پیشنهاد صحیح و خوب است و کدام نیست این دست بنده نیست جناب سمعی فرمودند راجع بلایحه معدن مس سرچشمه من بهترین پیشنهادها را دادم بنده نمایندهم چطور برای ایشان مسلم شد که آن بهترین پیشنهادها بوده غیر از اینکه اکثریت تشخیص میدهند؟ کسی نباید اینقدر عاشق افکار خودش باشد که بگوید پیشنهاد من بهترین پیشنهادها بود ولی اکثریت قبول نکرد من خیال میکنم این را دوست همکار ما قدری بی لطفی کردند اما راجع باین لایحه این مطلب را هم گفتند که در کمیسیون وقتی مطرح شد بنظر میرسد که همه با آن هماهنگی دارند صحیح است بنده هم عرض میکنم که همه هماهنگی داشتند الآن فرمایشات خود شما حاکی بود که تا آخر لایحه با لایحه و نظر دولت و اکثریت موافق هستید یعنی اختیاراتی بانجمن شهر تهران داده شود منتهی همان را هم بانجمن شهر صومعه سرا بدهند پس تا جائیکه اختیار بانجمن شهر تهران داده شود همه باهم موافق بودیم در مورد شهرستانها بنده باید مطلبی را عرض کنم ممکن است تعبیرات سوئی هم بشود ولی حقیقت را باید گفت بنظر بنده یک خدمتگزار باید مصلحت را بگوید نه دنبال مطلبی برود که مردم خوششان بیاید ما نمیتوانیم منکر این بشویم که در شهرستانهای کوچک ما امروز مغزهایی که در انجمن شهر تهران نشسته اند وجود ندارد بنده حوزه انتخابیه خودم را عرض میکنم

که در انجمن شهر آنجا این مغزها وجود ندارد اگر در حوزه انتخابیه ایشان هست آن موضوع استثنائی است که افراد تحصیل کرده افراد متخصص و افراد دانشمند و وارد بامور اجتماعی انجمن شهر تهران بیشتر از سایر شهرها است بنابراین نمیشود یک لایحه ای را بتصویب رساند که همان اختیاراتی را که بانجمن شهر تهران میدهم به همه انجمنهای شهرها داده شود البته در کمیسیون صحبت شد که در مراکز استانها و شهرستانها انجمنهایی هستند که رشد دارند و میتوانند دارای اختیارات باشند البته تقدیم این لایحه هم نشان دهنده این است که دولت میل دارد که بچنین انجمنهایی اختیاراتی بدهد بنده خیال میکنم که نماینده محترم دولت هم در کمیسیون صحبت کردند و با اصل اینکه بعضی از انجمنهای استان و شهرستان اختیاراتی نظیر این داده شود موافق بودند منتهی بحث بر سر این بود یکی از آقایان پیشنهاد کردند که وزارت کشور اختیار دارد که بهر شهری که خواست این اختیار را بدهد این پیشنهاد با نهایت آزادی در کمیسیون مطرح شد مخالف و موافق در این پیشنهاد صحبت کردند و رد شد دلیشان این بود که وقتی میگویند وزارت کشور میتواند ممکنست وزارت کشور این اختیار را ندهد گفتند باید یک ضابطه ای درست کرد که در کجاها میشود چنین اختیاراتی داد قرار شد با اصل لایحه که اکثریت و اقلیت موافق بودند حالا هم عرض میکنم در کمیسیون هم گفتند همه با اصل لایحه موافق بودیم و حالا هم هستیم آقایان هم پیشنهادشان را بدهند شاید در بین آنها آن فرمول مورد نظر وزارت کشور پیدا بشود و لایحه را بتوانیم جامعتر کنیم بنابراین آقای سمعی مطمئن باشید هیچگونه تعصب حزبی در تصویب این لایحه دخیل نبوده و عرض میکنم که آتمسفر را بنده اینطور می بینم که همان پیشنهادی که جنابعالی دادید شاید در کمیسیون با تغییراتی تصویب بشود برای اینکه خودتان مشاهده کردید که در جلسه گذشته نماینده دولت موافق بودند و ما نباید لایحه را نگهداریم تا تکلیف سایر انجمن شهرها روشن بشود حالا که دولت این یکی را تقدیم کرده رسیدگی میکنیم و در شور اول پیشنهادها را میگیریم و در کمیسیون مطرح میکنیم شاید در شور دوم تبصره ای اضافه شود یا بصورتی در آید

که شهرهاییکه میتوانند و رشد استفاده از این اختیارات را دارند آنجاها هم استفاده کنند (احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً در لایحه اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری پیشنهاد مینماید:

در سطرهای پنجم و هشتم تبصره یک ماده ۲۳ اصلاحی بعد از کلمه «اراضی» جمله «و باغها» اضافه شود.

باتقدیم احترامات حسن صائبی

مقام محترم ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینماید در اول جمله ماده ۳۷ مذکور در ماده واحده لایحه قانون اصلاح نوسازی و عمران شهری اصلاح زیر بعمل آید.

شهرداریهای کشور... الی آخر.

باتقدیم احترامات - محمدعلی رشتی

مقام محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد می نماید که ماده ۳۷ لایحه قانون اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری حذف شود. باتقدیم احترام - مهندس نظامی

مقام ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود تبصره زیر بماده ۳۷ الحاقی بلایحه قانون اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری اضافه می شود.

تبصره - وزارت کشور مکلف است در یکسال تمام یا قسمتی از اختیارات فوق را به شهرداریهای کشور یا مقامات محلی منظور تسریع و تسهیل در کار شهرداریها واگذار نماید.

محمد فضالی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

ضمن تقدیم احترام پیشنهاد مینماید تبصره ذیل ماده ۳۷ نوسازی و عمران شهری اضافه شود.

تبصره - از تاریخ اول فروردین ۱۳۵۳ عوارض مقرر در ماده ۲ این قانون نسبت به اراضی و زمینهای داخله شهر که فاقد ساختمان متناسب با متراژ زمین هستند بده برابر افزایش مییابد.

انوشیروانی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً پیشنهاد مینماید که در لایحه اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری در بند ۲ متن ماده ۳۷ بعد از جمله «تصویب انجمن» در سطر آخر جمله «در صورتیکه تا سه ماه پس از ارسال گزارش امر نظریه وزارت کشور اعلام نشود...» اضافه گردد.

سلیمان انوشیروانی

مقام محترم مجلس شورای ملی

چون بیش از این استثناء برای شهر تهران قائل شدن مصاحبت نیست بنابراین پیشنهاد مینماید که ماده ۳۷ لایحه قانون اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری حذف شود.

باتقدیم احترام - اردلان

مقام محترم مجلس شورای ملی

تقاضا دارد ماده ۲۷ لایحه قانون اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری بشرح زیر اصلاح شود.

ماده ۲۷ شهرداری پایتخت و شهرداریهای مراکز استانها مجازند بموقع اجرا بگذارند.

ابراهیم کسرائی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد میشود در ماده ۳۷ لایحه اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری بعد از کلمه شهرداری پایتخت کلمه «شهرداریهایی که شهر آن بیش از پنجاه هزار نفر جمعیت دارد و مراکز استانها» اضافه شود. امان الله ریگی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد مینمایم که تبصره زیر بماده ۳۷ اضافه

شود

تبصره - وزارت کشور میتواند اختیار استفاده از تمام یا بعضی از تبصره ۲ و یا مواد مندرج در این ماده را به بعضی از شهرداریهای کشور که مقتضی بدانند تفویض نماید.

با تقدیم احترام - علیقلی سمیعی

مقام محترم ریاست

محترماً پیشنهاد مینماید ماده ۳۷ قانون نوسازی به این شرح اصلاح شود.

ماده ۳۷ - (شهرداری شهرهاییکه بیش از یکصد هزار نفر جمعیت دارند مجازند موارد مذکور) الخ فرهادپور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود تبصره زیر بماده ۳۷ لایحه قانونی نوسازی و عمران شهری اضافه شود.

تبصره - وزارت کشور میتواند با توجه به وضع و شرایط انجمنهای شهرستانها اختیارات مندرج در ماده ۳۷ را به شهرداریها تفویض نماید.

امیرعباس جهانی

رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیون کشور ارجاع میشود.

۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع بلایحه انتقال عرصه و اعیان انبارها و زمین متعلق به سازمان غله کشور بشرکت چای ایران

رئیس - گزارش شور اول انتقال عرصه و اعیان انبارها و زمین متعلق بسازمان غله کشور بشرکت چای ایران مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز پنجشنبه ۱۴/۲/۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۵۳۴۱۰ مورخ ۱۳۵۰/۱۲/۲۲ راجع به انتقال عرصه و اعیان انبارها و زمین متعلق بسازمان غله کشور بشرکت چای ایران را که در جلسه روز پنجشنبه ۳۱/۱/۱۳۵۱ تقدیم وبشماره ۲۸۲ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و عیناً تصویب کرد. اینک گزارش آن را به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون انتقال عرصه و اعیان انبارها و زمین متعلق به سازمان غله کشور به شرکت چای ایران

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود مالکیت عرصه و اعیان انبارهای پیش ساخته و قطعه زمین شرقی آن واقع در امین آباد شهرری را که متعلق بسازمان غله کشور میباشد بشرکت سهامی چای ایران منتقل و معادل قیمت ارزیابی شده زمین و قیمت تمام شده ساختمانها و تأسیسات آن از سرمایه سازمان غله کشور کسر و عیناً بسرمایه شرکت سهامی چای ایران اضافه نماید.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور اول از کمیسیون تعاون و امور روستاها بمجلس شورای ملی

کمیسیون تعاون و امور روستاها در جلسه روز شنبه ۱۶/۲/۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به انتقال عرصه و اعیان انبارها و زمین متعلق به سازمان غله کشور بشرکت چای ایران را مورد رسیدگی قرارداد و مصوب کمیسیون دارائی را عیناً تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون تعاون و امور روستاها محمدحسین قادرپناه **رئیس** - کلیات لایحه مطرح است، آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - ماده واحده ای که بساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم شده بظاهر انتقال عرصه و اعیان انبارهایی است که در مالکیت سازمان غله دولتی بوده و میخواهد بملکیت سازمان چای دولتی که هر دو وابسته بیک وزارتخانه هستند در بیاید شاید از لحاظ ظاهر مطلب بحثی نداشته باشد ولی در اینجا عقیده من دو مسئله مهم و اساسی مطرح است که بایستی یا جواب نماینده محترم دولت ما را قانع بکند یا باین دو مطلب توجه بشود مطلب اول این است که آیا این انبارها که برای نگاهداری چای یا استفاده ای که شرکت چای میخواهد از آن بکند از نظر فنی تناسب دارد یا خیر؟ اگر تناسب دارد توضیح بفرمائید اگر تناسب ندارد بما این اطمینان را بدهد که نمیتواند ساختمانهای موجود را خراب کند و

بجایش انبارهای فنی متناسب بلندنگاهداری جای درست کند این يك مسئله فنی است اما مطلب مهمتر مسئله توجه به بخش کشاورزی و توجه بکشاورزان ایران است که بر اثر اجرای اصل اول قوانین انقلابی ایران صاحب نسق زراعتی شده اند و مالکان نوپائی هستند که روی زمین خودشان کار میکنند متأسفانه در مدت کوتاه با چند سالی که زمین با آنها منتقل شده است با قهر طبیعت مواجه بودند در مملکت ما خشکی و خشکسالی بوده است و امسال رحمت الهی بصورت نزول باران امکان این را داده است که در بخش کشاورزی اگر بر اثر تحولات جوی امکان بهره برداری از سر درختی یا صیفی یا کشت بهاره نبوده است لااقل پیش بینی میشود که از نظر تولید غله امکانات بهتری فراهم شده باشد قطعاً بایستی کشاورزان ما در این سال آنچنان مورد حمایت قرار بگیرند که افزایش تولید گندم موجب کاهش قیمت بر اساس عرضه و تقاضا نباشد باید این حمایت منطقی از کشاورز ایرانی بعمل بیاید و یکی از عوامل حمایت کننده این است که بعد از نداشتن انبار برای خرید غله نگوئید که جا نداریم و غله نمی خیریم ما نهایت علاقه را به پیشرفتهای صنعتی مملکتمان داریم حد اعلاى حمایت را از صنایع کرده ایم امروز نوبت آن است که بخش کشاورزی و کشاورزان ایران که اکثریت قاطع این ملت شریف را تشکیل میدهند مورد حداکثر حمایت قرار بگیرند بنده از نماینده دولت استدعا دارم در این مورد توضیح بفرمایند که انتقال این انبارها بهانه ای نشود برای نخردن گندم از دست کشاورز. دوم این انبارها را برای جای استفاده خواهند کرد یا اینکه آن را خراب میکنند و بجایش چیز دیگری میسازند؟ اگر چنین مطلبی است آن چیزی را که میخواهند بسازند زمین در سرزمین ما که بختیار دولت باشد باندازه کافی وجود دارد اگر میشود از این انبارها صرف نظر بکنند و اگر می خواهند از این انبارها استفاده بکنند رسماً بمانفردمایند که انتقال این انبارها از سازمان غله به سازمان جای بهانه ای برای کمتر خریدن گندم از دست کشاورز ایرانی که امسال ببرکت نزول باران امید آن میرود که عایدات بیشتری داشته باشد بدست مأمورین ندهد و نکشی در خرید پیش نیاید.

رئیس - آقای اهری بفرمائید.

اهری (رئیس کمیسیون دارائی) - با اجازه مقام ریاست، دوست عزیزم جناب آقای فرهادپور بیهک مسئله اساسی اشاره کردند که واقعاً میرساند علاقه ایشان را بمسئله ای که مدتها برای دولت ایجاد زحمت کرده بود و آن موضوع انبار و سیلو بود که بنده لازم میدانم اینجا برای روشن شدن ذهن جناب فرهادپور و سایر همکاران با اطلاعاتی که در امر غله ایران دارم باستحضار برسانم که یکی از اقدامات بسیار مؤثری که در دولت حزبی جناب هویدا شده بالا بردن ظرفیت سیلوهای کشور از ۱۸۰ هزار تن به ۶۰۰ هزار تن است (صحیح است) الآن مادر تمام نقاط کشور مخصوصاً در نقاط غله خیز دارای سیلوهای مجهز با ظرفیت کافی و بعلاوه دارای انبارهای فلزی هستیم بنابراین در گذشته مشکل نداشتن جا که همیشه برای مأمورین غله ایجاد زحمتی کرده بود پول بودلی انبار و سیلو برای تمرکز غله نبود اطمینان میدهم با اطلاع کافی این مشکل حل شده و هر مقدار غله عرضه بشود دولت وسایل و جابجایی غله عرضه شده دارد مسئله دوم که اشاره شد اصولاً در این مورد که لایحه اش تقدیم شده و واگذار میشود به سازمان جای بهیچ وجه برای تمرکز غله مناسب نبود کمابینه چند سال است سازمان جای از این انبار بانصب ماشین آلات یا برای تبدیل چسای یا مخلوط کردن جای استفاده می کند و الآن بسا این لایحه این انبار در اختیار سازمان چسای گذاشته میشود که کافی السابق کار های مربوط باختلاط چای یا سایر کار های مربوط به سازمان جای را انجام بدهد بنابراین با توضیحی که در کمیسیون داده شد نظری نیست که در آنجا ساختمانهای مفصلی احداث بشود و از همین ساختمانها که موجود است بنحوا حسن استفاده خواهد شد و بدرد سازمان جای هم میخورد. و سازمان جای هم استفاده خواهد کرد. عرض دیگری ندارم.

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده لایحه

برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹ - طرح گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع به لایحه پولی و بانکی کشور

رئیس - گزارش شور دوم لایحه پولی و بانکی کشور مطرح است چون یکبار این لایحه خوانده خواهد شد لزومی ندارد که دوباره خوانده شود بنابراین بسا اجازه خانها و آقایان ماده عمده خوانده میشود (نمایندگان صحیح است) ماده اول مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱ - الف - واحد پول ایران تومان است و ده ریال برابر يك تومان است.

ب - يك تومان برابر یکصد و هشت هزار و پنجاه و پنج میلیونیم (۱۰۸۰۵۵) گرم طلای خالص است.

ج - تغییر برابری تومان نسبت به طلا به پیشنهاد بانک مرکزی ایران و موافقت وزیر دارائی و تأیید هیئت وزیران و تصویب کمیسیون مشترک دارائی مجلسین میسر خواهد بود.

د - برابری پولهای خارجی نسبت به تومان و نرخ خرید و فروش ارز از طرف بانک مرکزی ایران با رعایت تعهدات کشور در مقابل صندوق بین المللی پول محاسبه و تعیین میشود.

رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهاد پور - بطوریکه همکاران محترم در گزارش شور اول و گزارش شور دوم ملاحظه میفرمایند و مقایسه بکنند در بند ج ماده اول تغییری داده شده باین معنی که در گزارش شور اول اساس بر این بود که تغییر برابری تومان با پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی و موافقت وزیر دارائی و تصویب هیئت دولت انجام بشود و گزارش امر بساحت مقدس مجلس تقدیم بگردد تا اگر توضیحاتی لازم است، استدلالی لازم است سئوالی هست، گفته بشود و بر این پایه در کمیسیون پیشنهاداتی داشتیم بر این اساس که این تغییر برابری با تصویب مجلسین باشد استدلال نمایندگان دولت و توضیحات رئیس کل بانک مرکزی مبنی بر این بود که اتخاذ چنین تصمیمی هرگاه ضرورت پیدا کند تصمیمی است که معمولاً بعد از تعطیل بورس و بانکها گرفته میشود.

که در روز شروع مجدد کار تصمیمی که گرفته میشود بمنافع مردم به نرخ روز و بمنافع اقتصادی مردم از جهت منفعتی که در این تغییر دارنده با ضروری که در این تغییر متوجه عده ای میشود صدمه و ضروری بعده ای نخورد و استدلال میکردند که سیر قانونی چنین پیشنهادی از طرف دولت بمجلس برای تصویب مجلسین طبیعت کار به کیفیتی است که آن سرعت و این شرط را که ما میخواهیم تأمین نمیکند بنده فکر می کنم اگر این استدلال و منطق نمایندگان دولت و رئیس بانک مرکزی مورد قبول است و بامورد منطبق است بایستی آنچه که در گزارش شور اول بمجلس آمده است مورد توجه قرار بگیرد و اگر این دلایل را ما رد میکنیم کمیسیون قبول نمی کند و مجلس این دلایل را نمی پذیرد و سیر قانونی تصویب را مانعی برای انجام تکلیف نمی بیند و معتقد است که مشکلی ایجاد نمیکند بجهت دلیل اصل پیشنهاد را که بتصویب مجلسین است تبدیل کنیم با اختیار قانونی که کمیسیون دارائی تصویب میکند بهر حال این یکی از دو حال است یا استدلال دولت منطقی است و مسئولیت قبول میکند تصمیم می گیرد گزارشی بمجلس بدهد مجلس هم اگر آن گزارش را نماند تکالیف دیگری دارد و مسئولیت بعهد دولت است یا اگر منطق و استدلال نماینده دولت قابل قبول

نیست و منطقی نیست و اشکالی بر سیر قانونی چنین لایحه ای در نظر نمی آید بنا بر این چه ضرورت دارد به اصل پیشنهاد توجه نکنیم و بتصویب قوه مقننه نگذاریم این مسئله، مسئله کوچکی نیست مسئله بسیار قابل اهمیتی است اساس استدلال دولت را اگر می پذیرید باید گزارشی شور اول را بپذیرید اگر رد می کنید بایستی پیشنهاد تصویب قوه مقننه را قبول کنید این مطلب منطقی نیست که پیشنهادات وقتی بکمیسیون برود اگر در حد يك اختیاری بکمیسیون دولت توافق کرد قلب مابیت کنند پیشنهاد یا پیشنهاداتی که بتصویب کمیسیون دارائی مجلسین باشد در مجموعه کلیه پیشنهادات واصله بین الشورین یا در حین شور اول بنده ندیدم دواصل است با تصویب قوه مقننه با مسئولیت دولت و گزارش بمجلس.

رئیس - آقای اهری بفرمائید.
اهری (رئیس کمیسیون دارائی) - جناب فرهادپور

در مورد این پیشنهادشان در کمیسیون بطور تفصیل صحبت کردند پیشنهاد نه از طرف آقای فرهادپور بلکه از طرف چند نفر از همکاران اکثریت داده شده بود البته در بندالف این ماده مانصوب کردیم برابری تومان به تصویب قوه مقننه رسیده بنابراین حق بود که تغییر آن هم بتصویب قوه مقننه برسد ولی به علت مشکلاتی که این کار دارد فوریت امر برای اتخاذ تصمیم سریع و حفظ کلیه حقوقی که تصور میشود لازمست که دولت دستش باز باشد و آن پیشنهادی که در شور اول شده بود این بود که خود دولت به پیشنهاد رئیس کل بانک و تصویب دولت این تصمیم را بگیرد در صورتی که بابتدالف ماده يك مغایر بود بعد از بحث مفصل که در جلسه شد و جناب فرهادپور قانع شدند بنده باید يك مطلبی را اینجا توضیح بدهم این همه پیشنهادی که دوستان ما چه اقلیت و چه اکثریت در مورد این لایحه دادند روزهای متعدد که بنده فکر میکنم بعضی از روزها کمتر از ۱۰-۱۲ ساعت نبود قبل از ظهر و بعد از ظهر نمایندگان محترمی که در کمیسیون دارائی تشریف دارند تحمل کردند و آنقدر بحث شد تا پیشنهاد دهنده قانع شد و حتی برای نمونه يك پیشنهاد پراى گذاشته شد چون بنده که مسئولیت در کمیسیون دارم می بینم که تمام رفقای ما حسن نیت دارند و بهیچ وجه عناد و لجاجی در کار نیست بنابراین پیشنهاد در صورتیکه مطالعه شده باشد دولت قبول می کند کمیسیون قبول می کند ولى اگر مشکلاتی برای دولت هست بحث میشود و عملاً دیدیم که رفقای اقلیتمان با توضیحات و با بحث های مفصلی که شد اکثرآ پیشنهادشان قبول شد و اگر در مواردی قبول نشد مشکلاتی ایجاد میکرد قانع شدند و مسترد داشتند که در صورت جلسه کمیسیون هست در این مورد به تصدیق خانها و آقایان نمایندگان ما عمل بهتری در تأیید نظر ایشان انجام دادیم و گفتیم که رئیس کل بانک مرکزی پیشنهاد میکند و پس از موافقت وزیر دارائی هیئت دولت تأیید می کند کمیسیونهای دارائی مجلسین که منتخب شاه هستند آنرا تصویب می کنند بعلاوه این اجازه ای که به کمیسیونها داده شده مگر آقایان نمایندگان نظر ایشان را ابراز نمی کنند مگر حضور پیدا نمی کنند و پیشنهاد نمی دهند در چنین موقعی هم که اختیاری

به کمیسیون مجلس داده بشود خانها و آقایان نمایندگان آزاداند هر نظری داشته باشند در کمیسیون دارائی ابراز کنند مسلماً در کمیسیون مورد تأیید قرار خواهد گرفت بنابراین ما مفصلاً بحث کردیم و بناظر خود نمایندگان و پیشنهاد دهندگان باین صورت تصویب شد.

رئیس - آقای دکتر موسوی بفرمائید.

دکتر موسوی - علاوه بر مطالبی که همکار محترم جناب آقای فرهادپور بعرض نمایندگان رساندند نکته ایست که از نظر حقوقی و قانونگذاری لازم است بعرض نمایندگان محترم برسانم و آن این است که قوه مقننه می تواند وقتی قانونی را بتصویب میرساند بگوید آئین نامه اجرائی این قانون را مثلاً وزارتخانه مربوط باین هیئت دولت یا کمیسیون مربوط یا کمیسیونهای مشترك مجلسین تصویب بکنند ولی این اصل و این امر صحیح نیست که بگوئیم در مطلبی که مجلسین صحنه میگذارند و بصورت قانون درمی آورند يك مقام دیگری بتواند آن مطلب را تغییر بدهد (دکتر تنکابنی - نظایرش زیاد است) نظیرش را باین ترتیب نداریم در این مورد ما در بند ب برابری تومان را با طلا بموجب قانونی که بتصویب مجلسین میرسد تأیید میکنیم و میگوئیم مجلسین ایران تصویب کردند که تومان برابر است با اینقدر طلا بعد بلافاصله می آئیم می گوئیم که يك مقام دیگر که هر مقامی میخواهد باشد از لحاظ رعایت اصول از مجلسین پائین تر است حق دارد قانونی را که ما تصویب کردیم تغییر بدهد اگر نظر این است که هیئت دولت یا کمیسیونهای مربوطه دارائی مجلسین بتوانند که در مورد تغییر برابری تومان با طلا امکان این را داشته باشند که تصمیم بگیرند اساساً بند ب را حذف کنند و بگویند تعیین برابری تومان با طلا با پیشنهاد رئیس بانک و موافقت وزیر دارائی و تصویب هیئت دولت و بالاخره با تصویب کمیسیونهای مجلسین خواهد بود تا این اشکال حقوقی پیش نیاید. همین دیروز بود که در اوراقهای درسته دادگستری برای اینگونه قوانین که بدون رعایت اصول میگردد به بنده که مدتی مویم را در دادگستری سفید کرده ام خرده بگیرند از اینرو پیشنهاد میکنم که بند ج اساساً حذف شود و در چنین صورتی این اشکال پیش نخواهد آمد و پیشنهاد حذف هم در شور

موم می شود داد.

رئیس - آقای دکتر تنکابنی بفرمائید.

دکتر تنکابنی (مخبر کمیسیون دادگستری) - من فکر میکنم که اصولاً به اصل ماده ای که در شور اول تقدیم مجلس شده توجه بیشتری لازم است بشود و بعد مقایسه شود و در مقام مقایسه و تطبیق آنوقت اگر واقعاً ایراد و اشکالی هست بیان مطلب بشود در لایحه ای که در شور اول نسبت به این موضوع تقدیم شده فقط نوشته شده جهت اطلاع به مجلسین گزارش دهد ملاحظه میفرمائید يك جنبه سرمونی یعنی تشریفات را دارد جناب فرهادپور کار را انجام میدادند بعد میآمدند با اطلاع مجلس میرساندند (فرهادپور - عذری داشتند) ولی اگر بلائحه ای که الآن اصلاح شده در واقع در کمیسیون دارائی در شور دوم توجه بفرمائید ملاحظه میشود این مسئله تصویب بوسیله يك مرجع دیگری پیش بینی شده و نوشته شده بتصویب کمیسیونهای دارائی مجلسین برسد بنابراین ملاحظه میفرمائید این لایحه خیلی غنی تر و رساتر و در واقع خواسته ملت ایران را بهتر بر آورده میکند تا مطلبی که بعرض نماینده ملت رسیده باشد در خصوص ایراد همکار عزیزم جناب دکتر موسوی که فرمودند اصول این است که همیشه همه چیز را مجلس تصویب بکند نه در مجلسین ایران و نه فکر میکنم در کشورهای متعلمند رویه باین باشد که تمام موارد را مجلسین تمامی تصویب کنند کمیسیون دارائی یا کمیسیونها مطابق با آئین نامه ای که داریم منتخب همه نمایندگان است در مواردی که يك امر ضرورتی دارد و بعد امکان فراهم نمیشود اینجا که مسئله تغییر برابری تومان با طلا است و ممکن است خسارت هنگفتی متوجه صندوق بشود از این جهت پیش بینی کردند که نمایندگان منتخب خود مجلس و ملت آنجا هستند آنجا تصویب بکنند بخاطر تسهیل در رسیدگی و اجرای امر فوری اگر پیش بیاید که در مجلس سابقه دارد (دکتر موسوی - تغییر سابقه ندارد) و در کشورهای دیگر سابقه داشته و فکر میکنم اصول کاملاً رعایت شده باشد.

رئیس - نظر دیگری در ماده اول نیست آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - وقتی که منطبق صحیح و عقل و استدلال

جای خودش را به تعارف، ردیف کردن عبارات و از بین بردن حقایق بدهد تمام فساد منصوره را از آن اجتماع باید انتظار داشت (نمایندگان اقلیت - صحیح است) (دکتر الموتی - بما مربوط نیست) بما مربوط میشود جناب الموتی (دکتر الموتی - شما ممکن است) بله منم جزء شما هستم وقتی نماینده محترمی تشریف میآورند پشت تریبون باستناد اینکه در سایر کشورها هم شده، دلیل می آورند بمن بگوئید عضو کدام ملت، فرد کدام کشور میتواند مسئولیت دولت را باینهانه تصویب کمیسیون سلب کند؟ سروران من ما تعارف را بیش از حقیقت رویه خودمان قرار داده ایم همیشه هر مطلب مطرح میشود به بردن اسم بزرگ شاهنشاه متوسل میشویم اینهمه تجلیل، اینهمه تکریم از شاهنشاه بزرگ بحق میکنیم ولی در عمل فرمایشات ایشان را سرلوحه کار خودمان قرار نمیدهیم (اکبر سعودی - این حرفها چیست میزیند) هر چه میخواهید بفرمائید این است حقیقت من روی مجلس شورای ملی حاضر صحبت میکنم (دکتر الموتی - اینطور نیست) فرمایش شاهنشاه چنین است که هر کس در هر مقام و مرتبه باید بدون توجه به هیچک از محظورات شخصی وظیفه خود را مافوق همه چیز به بهترین نحو انجام بدهد (اکبر سعودی - ما انجام دادیم) اینجام مطرح شد دولت تغییر برابری ارزش ریال را تصمیم میگیرد گزارش میدهد به مجلس، مجلس اگر این تغییر را صلاح مملکت تشخیص داد گزارش را قبول میکند و اگر نداد جناب آقای الموتی یا جناب سمعی و دیگران میتوانند در اینجا از دولت سؤال بکنند استیضاح بکنند و بال کار دولت را بگردن دولت بگذارند و با تغییر دولت در دولت بعدی آنرا اصلاح کنند شما طبق این لایحه بر تعارف با این عبارت تشویب کمیسیون سلب مسئولیت دولت و متخصصین واجد شرایط را که از همه امتیازات بهره مند شده اند میکیند آرزوی که خواستند تصمیم بگیرند در بالای روزنامه ها نوشته میشود کمیسیون دارائی که برخلاف فرموده جناب آقای الموتی میدانیم چه جور تصویب میکنند (اهری - کاش تشریف میآوردید و میدیدید و نحوه رسیدگی را ملاحظه میفرمودند) (دکتر تنکابنی - ایشان حتی يك پیشنهاد هم ندادند) من چاپ مصوبات که قابل

بنا کردن نیست می بینم چه اختیاجی بشنیدن صحبت های قابل انکار شما دارم بنابراین بنده بعرض مجلس شورا میرسانم که هر کس باصل ارتباط مسئولیت با اختیارات معتقد است باید در اینجا قبول بکند که دولت و آن مقامات مسئول باید تصمصیم بگیرند و گزارش را به مجلس بدهند و قبول مسئولیت عمل خودشان را بنمایند و اگر این امر مورد قبول مجلس محترم نیست آنچه هم که تا بحال مجلس در هر موردی اختیار قانونگذاری خود را بدیگران داده بنظر من غلط بوده. غلط بوده، غلط بوده (نمایندگان اقلیت - صحیح است) جز راه حل بوروکراسی و فرار از وظیفه و انجام دادن کار خط در این احاله اختیارات به کمیسیون هیچ چیز در پشت پرده نبوده اکنون هم این با شماست و رأی شما و این هم وظیفه شما (احسنت).

رئیس - آقای دکتر دادفر فرمائید.

دکتر دادفر - بنده ناچار شدم در جواب فرمایشات

همکار عزیزم جناب رامبد باستحضار مجلس برسانم (رامبد - متأسفانه جواب ندارد و در ردیف همان تعارفات خواهد بود) فرمایش ایشان اینست که موافقت دولت هر موقع خواست تغییر برابری تومان را باطلا بهر علت در آن تصمصمی اتخاذ کند (رامبد - با مسئولیت خودش نه کمیسیون) با مسئولیت خودش تصمصمی اتخاذ کند عمل بکند و گزارش آنرا به مجلس شورای ملی بدهد تمام آئین نامه مجلس را بگردید آیا این گزارش قانونی است رأی گرفته میشود شورا اول دارد شورا دوم دارد کدامیک از گزارشاتی را که بموجب قوانین مصوب دولت مکلف بوده به مجلس بدهد در اینجا مرحله رأی رسیده است ما گفتیم برای دستگاهها طبق قانون نحوه خرید ماشین آلات و ام بگیرند و گزارش آنرا به مجلس شورای ملی بدهند اختیار آنرا هم دادیم آیا یکی از این گزارشها قابل طرح در مجلس شورای ملی است بموجب آئین نامه؟ اگر پیشنهاد شما این بود که قوه مقننه تصویب بکند بحثی بود اما پیشنهاد شما یا آنچه که فرمودید این بود میفرمائید دولت هر کاری را بکند فقط گزارش آنرا بدهد به مجلس شورا ایلی که گزارش هم اگر ندهد وقتی تغییر نرخ برابری تومان باطلا میشود تمام ملت میفهمد گزارش دادن لازم نیست که دولت گزارش بدهد من یک تومان رایک اونس

بود کردم دواونس ما چیزی را نمیخواهیم که از نظارت قوه مقننه فرار بکنند اما وقتی تصویب کمیسیونها شد دولت ناچار است که در پشت این تریبون تقدیم مجلس بکند و بگوید برای اینکه من میخواهم این را برای تصویب کمیسیون دارائی تقدیم بکنم در آنوقت است که تمام نمایندگان میدانند و مستحضرند در کمیسیون مراجعه میکنند مسائل پولی و مالی را جنابعالی بهتر از بنده میدانید که بعضی وقتها اصولاً بحث آن در جلسه علنی مجلس شورای ملی شاید ضرورت نداشته باشد و بلحاظ روحیه مردم شاید اقتضاء نداشته باشد و در کمیسیون دارائی تشریف فرما میشوند و نظرات خودشان را میفرمایند قانع نشدند سؤال و استیضاح و تمام مقدمات قانونی در اختیار هر نماینده و شخص جنابعالی است حالا قرائت يك گزارش خشک و خالی کاری انجام شده بنفع مردم ایران است و نظارت قوه مقننه را تأمین میکند تصویب کمیسیون دارائی و قتیکه لایحه تقدیم و ارجاع میشود همه نمایندگان مستحضرند که چنین چیزی تقدیم شده در کمیسیون دارائی هم میتوانند نحوه این تغییر را ببینند و از تمام امکانات هم استفاده کنند باین ترتیب تصدیق میفرمائید اصلاحی که در کمیسیون دارائی بعمل آمده و با توجه فرمایشات شخص جنابعالی نظارت قوه مقننه را در این کار صد برابر محکمتر میکنند تا اینکه شاید نظر جنابعالی عملی بشود و اما آن مطلبی که همکار عزیز بنده آقای دکتر موسوی فرمودند وقتی اصل تغییر را تصویب میکنیم تغییر بعدی را بکمیسیون میدهم اصولاً کمیسیونها باید لایلی که عرض کردم در کشور خود ما هم کمیسیونهای تخصصی مربوطه اصولاً جزئی از مجلس حساب می شوند کما اینکه بزرگترین قانون مملکت ما که قانون مجازات عمومی و جزای عمومی و آئین دادرسی کیفری باشد همین الان که دارد اجرا میشود از تصویب کمیسیون دادگستری مجلسین گذشته و هنوز در مجلس تصویب نشده ۵۰ مطلب دیگر که با تصویب کمیسیون بودجه قابل تصویب و قابل اجرا است (دکتر موسوی - غلط است) غلط نیست این فرم دمکراسی است نمیتواند جز این باشد (دکتر موسوی - این دو با هم خیلی فرق دارد) شما اختیار داده اید و قانوناً هم اصل معتبری است و اصولاً مادر قوانین خودمان و حتی قانون مجازات

عمومی قانون بانکی و پولی کشور قانون بودجه عمومی حالا هم نبوده از بدو مشروطیت در قوانین اساسی ما هیچ پیش بینی نشده که مجلسین رأی دادند و يك قانون ۱۲۰ ماده ای مدنی یا جزا را اصولاً اگر بخواهند ماده بماده در جلسات علنی مجلس شورای ملی طرح بکنند شاید ۵ سال وقت لازم داشته باشد کما اینکه ملاحظه فرمودید قانون انجمن های ایالتی و ولایتی دو دوره سپری شده بود و لایحه ای در سال ۴۲ تقدیم شده بود هنوز در سال ۵۰ بتصویب نرسیده بود این خلاف اصل نیست ضرورتها ایجاب میکند وقتی لایحه ای بمجلس داده میشود کمیسیون اگر اختیار داشته باشد حق نظارت برای همه نمایندگان هست بنظر بنده با اتخاذ تصمصمی که در کمیسیون دارائی نسبت بتصویب کمیسیونهای دارائی مجلسین در اتخاذ تصمصیم دولت بعمل آمده يك نظارت بیشتری بقوه مقننه داده که تصادفاً بعضی از نمایندگان و همکاران ما خود این نظارت هم بلحاظ وضع پولی دنیا نظر موافق ندارند خود کمیسیون هم بنظر شخص بنده شاید زیادی باشد منتها در ماهیت امر می بینید که ما شب می نشینیم و صبح می آیند می گویند دلار ۱۰٪ رفت پائین یا رفت بالا دولت می خواهد برابری کند پول ما را بگوید پول ما چه شد اگر به تشریفات بگذرانیم تمام ارزهای ما بکلی تلف میشود و وضع مطالبات و بدهی هائیکه داریم بکلی بهم می خورد و بالا و پائین می رود این يك کار فوری است گردش پول در دنیا يك گردش قانونگذاری خاص نیست بانو ضحایک که عرض کردم چون تشکیل کمیسیون میتواند این فوریت را تأمین کند و مطالعه ای که در کمیسیون دارائی شده در مسیر نظارت بیشتر در این امر در مجلس شورای ملی است عرض دیگری ندارم (احسنت - احسنت).

رئیس - نظر دیگری در ماده اول نیست؟ (اظهاری نشد) چند پیشنهاد رسیده است یکی اینست که بجای تصویب کمیسیون مشترک دارائی مجلسین بتصویب مجلسین گذاشته شود و چون پیشنهاد جدیدی است در شور دوم نمیتوان قبول کرد.

فرهادپور - این پیشنهاد در شور اول داده شده و در کمیسیون رد شده است.

اهری - این پیشنهاد در کمیسیون رد نشده با اصلاحی تصویب شده.

رئیس - آقای فرهادپور پیشنهاد جنابعالی نیست و اصولاً نماینده میتواند پیشنهادی را که داده است بشرط اینکه در کمیسیون شرکت کرده باشد و پیشنهاد آورده شده باشد در شور دوم تجدید کند و جنابعالی چنین پیشنهادی نکرده بودید.

فرهادپور - من نخواستم تکرار مکررات کرده باشم وقتی در بین شورین پیشنهاداتی هست دیگر تکرار آنرا لازم ندانستم اگر اجازه می فرمائید بعدها تمام پیشنهادها را تکرار می کنیم.

رئیس - يك پیشنهاد از آقای دکتر موسوی رسیده است که بند «ج» حذف شود. قرائت می شود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد می کنم بند ج ماده اول در لایحه همانون پولی و بانکی حذف شود.

دکتر موسوی

رئیس - در مورد این پیشنهاد آقای دکتر موسوی فرمایشی دارید فرمائید.

دکتر موسوی - توضیحاتی که در پاسخ پیشنهاد من داده شد ایجاب میکند که در موقع توضیح پیشنهاد مطالبی در آن باره عرض کنم و از همکاران عزیزم اعم از اینکه نتیجه این بحث قبول این پیشنهاد باشد یا رد آن استدعا دارم يك نکته باریک که در اینجا هست و غالباً مغالطه میشود عنایت فرمایند بعد رأی هم ندادند همان طور که رأی نخواهند داد اشکالی ندارد اقلاً مطلب روشن بشود. آقای دکتر دادفر همکار عزیز بنده تشریف آوردند و فرمودند که آقایان ما در این مملکت سابقه داریم در مورد قوانینی که هزار ماده هست گفتیم همینکه در کمیسیونهای مربوط تصویب شد اجراء بشود آئین دادرسی هست و قوانین دیگر، درست است ولی چه گفتیم نگفتیم ما این مواد را تصویب کردیم و بصورت قانونی در آوریم کمیسیون دارائی یا دادگستری شما اینها را تغییر بدهید این را نگفتیم این مغالطه را در مجلس ایران نکنید این مغالطه است ما الآن چه میکنیم بموجب بند الف تصویب میکنیم که برابری پول ایران

ایقدر است و بعد بلافاصله اختیار میدهم بیک کمیسیون که ای کمیسیون توحق داری تصویبی که قوه مقننه ایران کرده است تغییر بدهی و نتیجه آن فسادهایی خواهد بود که در گذشته دیده‌ایم بیاید اگر نظر تان است که دولت بتواند بهر نحوی یا با تقدیم گزارش بمجلس یا در اثر تصویب کمیسیون دارائی مجلسین تصمیم بگیرد در مورد برابری پول در چنین صورتی بیاید چه ضرورتی دارد آن بند الف را هم حذف کنید بگوئید تغییر یا تبدیل پول ایران با پیشنهاد دولت و تصویب کمیسیون دارائی خواهد بود البته از جهات دیگر همان طور که دوستان توضیح دادند این امر اشکال تولید خواهد کرد اما اصولی شود این بند (ج) که بلافاصله پس از تصویب شما اختیار می‌دهد بکمیسیونی که مقامش خیلی پائینتر است و بهیچوجه نمیتواند قانون تصویب شده مجلسین را تغییر بدهد بآن اختیار میدهد که تغییر بدهد نتیجه این خواهد شد که قوانین موجود را هم یک روزی بتوانند بگویند یک مقام دیگر که متأسفانه در گذشته دیدیم که چه نتایج تلخی برای مملکت بار آورد تغییر بدهد اما در این مسأله که اساساً با ضروری است این امر را دولت چه مستقیم و چه از طریق کمیسیونهای دارائی انجام بدهد یا به تصویب مجلسین برسد در این جا دو نکته است که با اجازه مقام محترم ریاست بطور اجمال اشاره میکنم و بعراضم خاتمه میدهم همکاران محترم در موضوع تغییر برابری پول و یا تعیین برابری آن دو اصل است یکی اصل سرعت و یکی اصل ثبات، اصل سرعت میگوید حتماً باید اگر تغییری ضرورت دارد فوراً انجام شود چرا؟ برای اینکه عنوان این مطلب در مجلسین یا هر جای دیگر ممکن است مورد سوء استفاده صرافان و کسان دیگر بشود یکی هم اصل ثبات است و آن اصل ثبات میگوید پول مملکت باید آن چنان ثابت باشد که تمام مراکز مالی و پولی دنیا بقین حاصل کنند که اگر در آن مملکت سرمایه گذاری کردند و اگر بر بنای پول مملکت آمدند فعالیت های اقتصادی را شروع کردند فردا باین نحو نخواهد بود که شبی بخوابند و صبح به بیدار شدن تغییر پیدا کرده و آنها ضرر کرده اند این دو اصل با هم تعارض دارد اصل ثبات میگوید که حتماً غیر قابل تغییر باشد مگر

اینکه قوای مقننه بتوانند تصمیم بگیرند اصل سرعت میگوید باید هر چه زودتر و سریعاً این کار انجام بشود حالا در مقام مقایسه باید دید کدام یک مرجع است تمام دنیا شوق دوم یعنی مسأله ثبات را مرجع میدانند آقایان ما میتوانیم طبق قوانین خاصه اینکه در مملکت ما طبق آئین نامه های مربوط ما میتوانیم با سه فوریت لایحه بیاوریم سابقه دارد در این مجلس آمدند با قید سه فوریت لایحه ای دادند (دکتر الموتی - آئین نامه را مطالعه فرمائید) (مهندس صائمی - دو فوریت داریم سه فوریت نیست) (آن اکثریت قاطع هست با قید دو فوریت میآوردند و اشکالی هم نخواهد داشت و میتوانیم سریعاً رسیدگی کنیم اگر چنانچه پیشنهادی که کردم یعنی حذف بند (ج) عملی بشود نتیجه آن خواهد بود که مجلسین تغییر برابری پول ایران را تعیین کرده اند و راهی هم برای تغییر آن در این قانون پیش بینی نشده یعنی نتیجه اش این است که اگر بخوانند بعدها تغییر بدهند باید از طریق قوای مقننه باشد.

رئیس - آقای ریگی فرمائید.

ریگی (مخبر کمیسیون دارائی) - اظهاراتی را که همکاران محترم بنده کردند بنده را بی نیاز کرد که توضیحات بیشتری بدهم فقط جناب آقای دکتر موسوی اشاره کردند به ثبات و سرعت بنده همین مسئله ای که اصل سرعت و ثبات است در نظر میگیرم در این لایحه اگر ملاحظه فرمائید همین دو مورد یکی ثبات یکی سرعت برای ثبات آمده اند لااقل توانسته اند یکی از ارگانهای قانونی را که کمیسیون دارائی مجلسین باشد دخالت دادند در تصویب این برابری قبل از سرعت را در نظر گرفتند و اگر حذف شود بند (ج) سرعت نخواهد داشت چون باید بیاید در مجلس شورای ملی و در شور اول و دوم مطرح شود و آنوقت اسپیکولاسیون پول پیش میآید و بضرر جامعه و به ضرر منافع پولی و بانکی مملکت ماست بنابراین بنده باین پیشنهاد مخالفم چون اگر در تصمیم قوه مقننه باشد و جریان طولانی را طی کند مسأله سرعت و ثبات از بین میرود و ضمناً یک موضوع را خواستم اشاره کنم فرمودند در کمیسیون جناب آقای فرهادپور تشریف داشتند و کلیه پیشنهاداتی که دادند این پیشنهادها مطرح شده و ایشان قانع شدند و رأی گرفته شد که رد بشود که حالا بتوانند آنها را مطرح کنند و تعجب

میکم حتی بین پیشنهاد آقای فرهادپور و آقای موسوی تفاوتی هست و حتی عقیده خودشان را یک نواخت نمیکنند که آیا گزارش داده شود بمجلس؟ میدانید گزارش بهیچوجه جنبه قانونی ندارد و گزارش که خوانده میشود و باینکه قوه مقننه تصویب کند این است با تناقضی که در این پیشنهادها هست و با توجه باینکه کمیسیون در تصویب این مواد حد اکثر دقت و مراقبت را کرده بنده از مجلس محترم تقاضای تصویب این ماده را بهمین ترتیب که پیشنهاد شده دارم.

رئیس نظر دیگری نیست باین پیشنهاد نیست؟ (اظهاری نشد) به پیشنهاد آقای دکتر موسوی در مورد حرف بنده «ج» ماده اول رأی میگیریم خانها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. آقای فرهادپور پیشنهادی کرده اند که قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

محترماً پیشنهاد منماید بند ج بصورت ماده پیشنهادی در شور اول نوشته شود و در غیر این صورت جمله (تصویب کمیسیون مشترك دارائی مجلسین) حذف شود.

فرهادپور

رئیس - قسمت اول پیشنهاد جدیدی است که قابل طرح نیست ولی قسمت دوم که پیشنهاد کردند در بند (ج) تصویب کمیسیون مشترك دارائی مجلسین حذف بشود چون پیشنهاد حذف است مطرح میشود آقای فرهادپور فرمائید.

فرهادپور - توضیحی که بنده عرض میکنم باینکه نتیجه را پیش میدانم ولی ما با علم به نتیجه وظیفه خودمان را انجام میدهم از قبول این زحمت هم خودداری ندارم اولاً بطوریکه رئیس کمیسیون دارائی فرمودند در مورد رد کردن پیشنهاد تصویب قوه مقننه مجلسین بدفعات تکرار کردند که پیشنهاد بنده در کمیسیون بودم رد شده البته فرم پیشنهاد دادن در کمیسیون به کیفیتی است که وقتی بنده یک نظرانی دادم و چهار پیشنهاد دیگر رویش داده شد تکرار آنرا زاید میدانم چون پیشنهاد در کمیسیون داده میشود ورد میشود اعم از اینکه مثال من باشد یا مال دیگری این درسی داده شد که بعد از این کلیه پیشنهادها را هم اگر

مشابهش مال من باشد تکرار کنم تا از حق خودم بتوانم دفاع کنم مسأله دیگری که بنده عرض کردم در توضیح اول و دوستان عنایت نکردند این بود که یک استدلالی دولت داشت این استدلال را یا رد کردید یا قبول اگر استدلال دولت را از نظر سرعت رد کردید اصل تصویب قوه مقننه را باید قبول کنید برای اینکه چه فرق میکند دوست عزیز من سوء استفاده از این تغییر در بازار و وسیله صرافان که مسیر قانونی یک لایحه بیاید بمجلس و برود بکمیسیون طول بکشد یا بمجلس بیاید پیشنهاد فوریت بدهند دوشوری آنرا در مجلس تصویب برسد اصل مسأله این است که مطالبی که بکمیسیونها میرود بهمان حد هم که عنوان میشود علنی است محرمانه نیست بنابراین آن نظر آقای دکتر دادفر منتفی است سیرش هم در رفتن بکمیسیون چند روز طول می کشد اگر تصور سوء استفاده ای فرمائید در آن چند روز هم امکانش هست ولی آمدن بمجلس امکان دادن پیشنهاد یک فوریت از طرف اکثریت یاد و فوریت یا تصمیم آتی میسرتر است بنده بحکم این بود که اگر آقایان استدلال دولت را از نظر سرعت قبول نکردید لااقل در ثبات قبول کنید در اینجا آئین نامه جلوی ما را بسته است چون در شور دوم نمیتوانیم پیشنهاد بدهیم که برگردیم بیک مطاب در نتیجه از راههای مختلف پیشنهاد میدهم که برسیم به آن اصل یا مسئولیت مجلسین یا مسئولیت دولت یکی از این دو در اینجا منبسط که لایحه ای که دولت میآورد چکار داریم که سیر قانونیش چیست اگر قرار است که دولت لایحه بیاورد که لایحه میآورد و بعد اجرا میشود ما میگوئیم که رئیس کل بانک پیشنهاد کند وزیر دارائی موافق باشد هیأت دولت تأیید کند این بگردن خودش و میرسد به کمیسیون میشود یک مسأله قانونی نه بحثی درباره اش میشود کرد و نه حرفی درباره اش میشود زبندنه صریحاً میگویم آقای الموتی مراجعه ما هم به کمیسیون در مواردیکه عضو کمیسیون نباشیم بایشان پیشنهادی نداشته باشیم کمیسیونها به مطالب ما توجه نمی کنند حتی اجازه صحبت هم نمیدهند بنده وارد کمیسیون دارائی شدم لایحه مربوط به وزارت کار مطرح بود فرمودند برو بعدی در کمیسیونها اگر عضویت نداشته باشیم و اگر نا

پیشنهاد نکرده باشیم. مطلبی نمیتوانیم عنوان کنیم این يك مسأله ایست صریحاً عرض میکنم این يك اختیاری میشود به کمیسیون مادر برابری پول یا بایستی مسئولیت و صلاحیت دولت را قبول کنیم یا صلاحیت و مسئولیت قوه مقننه را این امر بین الامرین حد وسط که نه سرعت و نه ثبات باشد يك چیزی در این وسط درمیآید و ما را به مقصود نمیرساند یا اصل سرعت را بگیرد بگوئید بعهد دولت یا اصل ثبات را بگیرد بگذارید بعهد مجلسین این مطلبی که شما تصویب میکنید نه اصل سرعت را تأمین میکند نه اصل ثبات را يك چیز است بین الامرین بعهد خود آقایان است نظرانی که داشتم دادم هر طور که میخواهید تصویب کنید.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - بنده از فرمایشات جناب آقای رامبد و جناب آقای دکتر موسوی و جناب آقای فرهادپور تا این ساعت متوجه نشدم که نظرشان کدام يك است معتقدند این لایحه بیاید در جلسه علنی سیر قانونگذاری را طی کند یا اصلاً به مجلس نیاید فرمایشات جناب آقای رامبد و جناب آقای دکتر موسوی که به قوه قانونگذاری باید بیاید و تشریفات طی شود جناب فرهادپور پیشنهاد فرمودند این اصلاحی که مجلس ایران کرده درست نیست یعنی حالا آقای فرهادپور خیلی از مادولتی تر شده (فرهادپور - ابداً) برای اینکه عین پیشنهاد دولت را مجلس اصلاح کرده شما میگوئید آنچه دولت گفته میخوام (فرهادپور - اگر دولتی بودن ننگ است شما که سالهاست که دولتی هستید) نه. افتخار است خیلی خوب است ما امروز متوجه نشدم در بعضی مسائل اگر دولت يك پیشنهادی می کند و مجلس ایران این را اصلاح می کند شما بكمك دولت میرسید بهر حال دولت لایحه ای داده و این مسأله پول بسیار حساس و ظریف و مهم در دنیای امروز است ثباتی که جناب دکتر موسوی فرمودند روزنامه ها را بخوانید بوند دلار شب میخوابید صبح بالا و پائین رفته این مسأله ظریف و حساس است که با سر نوشت اقتصاد و پول مملکت و فرد فرد افراد سروکار دارد این را باید يك مقدار ظریف تر و دقیق تر مطالعه کرد اعتقاد ما اینست که این حق قوه مقننه ایران است ما از این حق صرف نظر نکردیم ولی معتقد هستیم که

رئیس - نظر دیگری نسبت به این پیشنهاد نیست؟ آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - سخن در صلاح است و تدبیر و خوی نه در اسب و میدان و جوگان و گوی تو با دشمن نفس هم خانهای چه در بند پیکار بیگانه ای عنان باز بیچنان نفس از حرام بمردی ز رستم گذشتند و سام

جناب الموتی لیدر محترم اکثریت آیا اگر شما قبل از توضیحات آقای فرهادپور با يك لحن متعصبانه و قاطع نمیفرمودید مخالفیم مگر شبهه ای میرفت که رأی دوست و چند نفر شما از ۲۰ و چند نفر ما شکست خواهد خورد البته نتیجه رأی عدد معلوم است اما اگر آمدند در مقابل منطق و طیفه و وجدان، صلاح مملکت تسلیم شدیم در دانگی است (نمایندگان اقلیت -

صحیح است) کی گفت رأی ۲۰ نفر بیشتر از رأی شماست (دکتر الموتی - صورت جلسه امروز را بخوانید به بیند در نطق شما چقدر تناقض است) اصولاً طرح این ماده باین صورت بدلایلی که بعرض میرسانم بتصویب مجلس هم برسد خلاف روح قانون اساسی است بدلایلی که عرض میکنم بروید بخوانید اصل تفکیک قوا را و بدانید که برای چیست بر اساس اختیارات و مسئولیت است آن کسی می تواند مسئولیت داشته باشد که اختیار دارد وقتی که دولت پیشنهاد میکند و پیشنهادهايش را صرف نظر از توضیحات شما می بینیم که به چه نحو عنوان میشود و تصویب می شود و به چه ترتیب اصلاح میشود تا چه پایه تعصب اعمال میشود تا چه میزان عقل و منطق و مصلحت ملت را فدای حزب می کنید آن وقت شما حق رأی را از مجلس سلب می کنید و میدهید به تعدادی از اعضای کمیسیون مرکب از اعضای خودتان و مسئولیت دولت را هم با آن تصویب مخدوش سلب میکنید (دکتر الموتی - دولت همیشه مسئولیت دارد) آقایان تند نویسان در صورت جلسه بنویسید که فرمودند با وجود تصویب کمیسیون مسئول امر دولت است این دیگر تر جدیدی است همانطور که خود فرمودید مرحله اختلاف ما بجائی رسیده که چون شما خواسته دولت را می بیند و مامصلحت مردم را حرف ما برای هم دیگر مفهوم واحدی ندارد شما پیشنهاد می کنیم اگر باید بتصویب قوه مقننه برسد باید در مجلس بدون اینکه از احدی سلب اختیار در دادن رأی و اظهار نظر بشود مطرح گردد و اگر دولت مسئول است باید بدون تصویب کمیسیون مجلس باشد زیرا همانطور که میدانید کمیسیون دارائی بنحوی که عمل میکند فقط برای لوٹ کردن مسئولیت دولت خواهد بود. بنابراین برای جلب توجه مقام معظم ریاست اضافه میکنم مفاد لوایحی که بمجلس می آید و شور اول تصویب می شود فقط پیشنهاد نمایندگان ممکن است در کمیسیون تصویب شود و جانشین مفاد موادی از مصوبه شور اول بشود لذا اگر این ماده باین عبارتی که در شور دوم اکنون مطرح است جزء پیشنهادهای چاپ شده بوده باشد قابل

طرح است در غیر این صورت باید عین ماده قبل مطرح بشود زیرا کمیسیون مجلس نمیتواند مطلبی را که نمایندگان از آن مطلب اطلاع ندارند بشخص خود تغییراتی در پیشنهادها بدهد و آنرا بعنوان مصوبه شور دوم کمیسیون بمجلس تقدیم کند تا دیگر مقذور نباشد که روی آن پیشنهاد پیشنهاد مجددی داده بشود زیرا پیشنهاد یک نفر و رأی کمیسیون از رأی مجلس معتبر تر نیست و فقط کمیسیون در مورد پیشنهادی که در شور اول مطرح شده و تمام نمایندگان از آن اطلاع پیدا کرده اند و می توانند در کمیسیون نسبت به آن اظهار نظر کنند میتواند پیشنهاد را قبول یا رد نماید (دکتر الموتی - اصلاح میشود) اصلاح بصورتی که مفهوم مطلب تغییر پیدا کند تغییر است نه اصلاح لذا من استدعا میکنم از آن تعصب و غرور و حاکمیت که با لفظ رد می کنیم ابراز شد بگذرید همه میدانند میتوانند رد بکنند باین بیاید اگر قوه مقننه در این کار دخالت دارد باید با رأی مجلس باشد و کیل حق تو کیل غیر ندارد قیم هم لازم ندارد یا مجلس باید رأی بدهد و مسئول باشد یا باید دولت مسئولیت قبول کند و در مقابل مجلس جوابگو باشد تعدادی باسم نماینده در کمیسیون دارائی نمیتوانند سلب مسئولیت دولت را بکنند ۵ ساعت دیگر هم صحبت بفرمائید میدانیم فقط برای اینست که دوستان دولتی شما از قبول مسئولیت مبرا گردند (احسن).

۱۰- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - متأسفانه وقت امروز تمام شده و اگر بخواهیم وقت را هم ادامه بدهیم یقیناً نخواهیم رسید که این لایحه را تمام کنیم با اجازه خانها و آقایان ادامه بحث در این لایحه را به جلسه بعد میگذاریم (صحیح است) بنابراین جلسه را ختم می کنیم جلسه آینده در ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه خواهد بود و دستور ادامه بحث در گزارش شور دوم پولی و بانکی کشور بقیه دستور جلسه امروز خواهد بود.

(یک ساعت بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - **عبدالله ریاضی**